

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svake subote ◆ Godišnja preplata 50 din ◆ Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 ◆ Telefon uredništva 30-866 i 26-516, uprave 30-866 ◆ Račun Poštanske štedionice br. 57.686 ◆ Oglasi po ceniku ◆ Rukopisi se ne vraćaju ◆

Beograd, 27 avgusta 1938
God. IX ◆ Broj 31

† Brat Đura Paunković, zamenik starešine Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije

Iznenadna vest koju je Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije primio 17. o. m. naveče, da je tog popodneva u Beču, u sanatoriju Auerber, gde se bio podvrgao teškoj operaciji, preminuo zamenik saveznog starešine brat Đura Paunković, generalni direktor „Rosija-Fonsier” i senator, neobično je bolno odjeknula u čitavom Sokolstvu kao tačkomer i u našoj javnosti.

Za jugoslovensko Sokolstvo, na čijem je vodstvu stajao kroz toliko decenija i za čiji je razvoj i napredak imao ogromnih zasluga, smrt brata Đure Paunkovića znači nemilosrdan udarac, težak i gotovo nenadoknadiv gubitak. Jugoslovensko Sokolstvo izgubilo je u bratu Đuri Paunkoviću jednu od najjačih i najprominentnijih svojih figura, jednog svog velezasluznog vođu i prvočelnika, a slovensko Sokolstvo kao zajednica jednog od svojih naistaknutijih boraca i trudbenika.

Teško je u jednom novinskom nekrologu i iz nasumce nabacanih biografskih podataka sačiniti veran profil takve markantne ličnosti kao što je bio pokojni brat Đura Paunković, i kao čovek, i kao javni radnik, a posebice kao radnik na sokolskom polju. Ali u svakom domenu njegove mnogostrane i plodne delatnosti tako su se sjajno očitovale njegove vanredne odlike uma i srca: njegova urodna otmenost i retka inteligencija, velika kultura i široki pogled na svet, bodri kritički i organizatorski duh, duboka pronicljivost i neobično brzo i sigurno snalaženje i u najtežim pitanjima i mo-

mentima, muška energija i odlučnost. A k tome vedrina njegove plemenite i široke slovenske duše, koja je uvek bila raspoložena za zdravi humor i koja je zračila kroz blagi osmeh na njegovu licu, odavala je ujedno i jednog uistinu retko dobrog i duboko socijalno osećajnog čoveka. Te tako obilne odlike koje su resile pokojnog brata Paunkovića, ubrzo su svakoga osvajale i u njemu ulevale duboko poštovanje i uvažavanje.

Ali ličnost brata Paunkovića naj snažnije je dolazila do izražaja u akciji, naročito u velikim potezima i velikim zamislima, kao i u najtežim, najkrupnijim i najdelikatnijim pitanjima, kada je — što se uvek kao samo po sebi razumevalo — trebao da kao neki deus ex machina na poprište iskršava brat Đura. Tu je on bio nezamenljiv, dorastao i najtežim situacijama, s kojima se uvek, pa i sam, hrabro nosio, u kojima se vešto i znalački snalazio i koje je na koncu i uspešno rešavao. A u Sokolstvu bilo je mnogo takvih krupnih problema i delikatnih momenata, kako unutar same organizacije tako i u odnosu prema spoljnim faktorima i pojavama, u čijem je rešavanju uloga pok. brata Đure Paunkovića bila najveća, najodgovornija i najpresudnija.

Pokojni brat Đura Paunković rodio se 21 avgusta 1877 u Vršcu od oca Đure Paunkovića, bivšeg načelnika Mini-

(Nastavak na 2 str. I stubac)

Đura Paunković kao sokolska i nacionalna ličnost

Smrću Đure Paunkovića nestaje iz našeg javnog života jedne veoma markantne i zaslužne ličnosti. Kao javni radnik na mnogostrukim poslovima, Đura Paunković predstavljao je čoveka koji je svoje vanredno pozitivne, realne sposobnosti udružio sa širokim optimizmom i uzdignutom voljom da ove svoje vrednosti stavi u službu našem javnom životu. Spajajući u sebi na srećan način sposobnosti radnoga čoveka, koji realno gleda na stvari sa veoma lepim nacionalnim idealizmom, Đura Paunković mogao je da odigra i odigrao je veoma značajnu ulogu retko uglednog i omiljenog javnog i nacionalnog radnika.

Javni rad Đure Paunkovića osećao se u mnogim oblastima našeg javnog, kulturnog, nacionalnog i privrednog života. Ovo se vidi i prema položajima koje je on zauzimao u mnogim našim organizacijama kulturno-nacionalnog i privrednog karaktera. Ali nesumnjivo ovaj rad dobio je svoj najlepši, pun oblik i sadržaj u sokolskom delovanju Đure Paunkovića. Prema tome dovoljno je uočiti Đuru Paunkovića kao sokolsku ličnost, da bi se ujedno osetila puna njegova vrednost jednog retkog radnika na poslovima našeg javnog i nacionalnog života.

Položaj jednog sokolskog vođe kod nas veoma je delikatan i težak. Sokolstvo, mada ima svoje jasno i precizno izradene principe, određenu ideologiju i metode rada, ipak ne može da se izdvoji iz opšteg života, duhovnog i kulturnog strujanja našeg zajedničkog, narodnog i javnog života. Sve teškoće i borbe, kroz koje prolazi naš narodni život, nalazile su svog vidnog odjeka i u životu naše sokolske organizacije. To je bilo još u vremenu postojanja srpskog, hrvatskog i slovenačkog Sokolstva, kao i u docnijem vremenu stvaranja i rada velike narodne organizacije jugoslovenskog Sokolstva. Sokolski život i rad, kao svaki javan i narodni rad, tražio je vrlo često da naročito sokolske vođe budu ujedno i energični borci i branioći ideje. Đura Paunković bio je u istini takav borac i branilac sokolskih nazora i kao takav odigrao je jednu od najkrupnijih uloga istoriji našeg Sokolstva.

Đura Paunković imao je i snage i volje, veštine i intelektualne jačine da se snalazi u svima momentima ovakvoga rada i borbe: Upravo, on je bio najjači baš u tim teškim momentima. Istupao je, zalagao se i borio kad god su nastupali takvi značajni i ozbiljni momenti. Njegovo držanje i stav primao se sa respektom, i kod onih koje je branio kao i kod onih od kojih je branio. Na taj način svojim karakternim osobinama i stavom vršio je ulogu sokolskog vođe i to kroz čitave tri decenije, prvo u srpskom, a zatim u jugoslovenskom Sokolstvu.

Da bi se imala tačna pretstava o ličnosti i radu Đure Paunkovića, treba istaći da je on drugovao i idejno saradivao sa Jovanom Skerlićem. Bio je jedan od pretstavnika one inteligencije Srbije, koja je ujedno bila nosilac jugoslovenske nacionalne ideologije i učenja o najširoj političkoj demokratiji. Kao jedan od vođa predratnih srpskih

Sokola, Đura Paunković predstavljao je ujedno protagonistu značajne ideje o stvaranju jednog jugoslovenskog Sokolstva, bez obzira na državno — političke granice u kojima su tada živeli Južni Sloveni.

Uoči rata, 18 juna 1914 godine, održavan je u Zagrebu jedan tajnan sastanak predstavnika tadašnjih srpskih, hrvatskih i slovenačkih Sokola. Kao predstavnik Srpskih Sokola iz Srbije, Đura Paunković i na ovome sastanku održao je značajan govor, koji je zbog tadašnjih prilika morao da ostane tajnan. U tome govoru on je tražio da svi Sokoli Južnih Slovena osnuju jedan jugoslovenski sokolski savez, koji bi obuhvatio sve Južne Slovene, bez obzira da li žive u Srbiji, Austro-Ugarskoj ili Bugarskoj. Ovo ujedinjenje trebalo je da se proklamuje na sokolskome sletu u Ljubljani, zakazanom za juni 1914 godine. Austrijske vlasti, verovatno znajući za ovu nameru, nisu dozvolile da na ovaj slet dođu Sokoli iz Srbije. Zbog toga odlučeno je da se slet i ne održi, mada se i inače ne bi mogao održati zbog događaja koji se juna meseca te godine odigrao u Sarajevu.

Ratni događaji sprečili su dalje izvođenje ovoga plana. Ali odmah posle završenoga rata, na Vidovdan 1919 godine, izvršeno je u Novom Sadu saborsko proklamovanje ujedinjenja svih srpskih, hrvatskih i slovenačkih Sokola. Ovom značajnom saboru predsedavao je Đura Paunković kao predstavnik dotadašnjeg Srpskog sokolskog saveza.

Od toga momenta nastupa još veća uloga Đure Paunkovića u jugoslovenskoj sokolskoj organizaciji. Kao snažna ličnost jugoslovenskog Sokolstva, on postaje jedan od najmarkantnijih vođa ne samo jugoslovenskog već i sveslovenskog Sokolstva, proklamovanog u Varšavi 1924 godine. Sudelujući na stvaranju sveslovenske sokolske organizacije u Varšavi, Đura Paunković postaje jedan od glavnih stubova sokolskog jugoslovenskog i slovenskog naziranja.

U ovom pogledu ličnost Đure Paunkovića osećala se sve snažnija i u jugoslovenskom i u sveslovenskom Sokolstvu. Za sva važna pitanja očekivala se obično odlučujuća reč Đure Paunkovića. U takvom stanju i radu Sokolstva dočekani su i značajni momenti od 1929 godine, kada je na osnovu Zakona izvršena organizacija Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije. I ovaj moment tesno je vezan sa opštim prilikama i događajima iz našeg javnog života najnovijeg vremena. U tim značajnim momentima Đura je odigrao jednu od najvećih uloga. Prodirući intuitivno u dubinu i suštinu stvari, on je znao da ukaže i uveri, da je glavno očuvati čistoću sokolske ideologije i demokratska načela sokolskog bratstva. Da prema tome treba gledati na sadržaj, čuvajući i braneći nekompromisnu čistoću sokolskog učenja.

U ovome se potpuno uspeo. Teza Đure Paunkovića primljena je. Sokolstvo je nastavilo svoj rad sa istom i neoštećenom ideologijom i metodama rada kao što je to bilo i ranije. Rizikujući da možda mnogi, koji gledaju

sa strane, ne shvate pravilno sve elemente ovakvog sokolskog rada, Đura Paunković sa ostalim vođama i Sokolima uspeva da se stvari postave na svoje određeno i pravilno mesto: da jugoslovenska sokolska organizacija, nastavi nesmetano sa svojim radom.

Na braniku ove i ovakve sokolske ideje Đura Paunković ostao je do poslednjeg svog daha, iako već teško oboleo. Stajati na braniku ove ideje nije bio ni lak ni jednostavan posao, a ni bezopasan. Za ovakav posao potrebno je mnogo znanja, dobrog psihološkog poznavanja ljudi i prilika, moralne snage, ugleda i autoriteta na svima stranama. Đura Paunković u punoj meri raspolagao je svima ovim kvalitetima.

Ove osobine neophodno su danas potrebne Sokolstvu. Mnogo više no što se to na prvi pogled i slutiti. Zbog toga smrt Đure Paunkovića predstavlja ne samo gubitak, već i strahoviti udar za celu sokolsku organizaciju. Treba mnogo snage i opreznosti da bi se pravilno snašlo u teškoj situaciji koja je zadesila jugoslovensko Sokolstvo smrću dragocene i ujedno neobično dobre ličnosti Đure Paunkovića.

D-R MILORAD DRAGIĆ

(Nastavak sa 1 str. II stubac)

starstva građevina Kraljevine Srbije, i majke Malvine, rođene Volić. Osnovnu školu svršio je u Vršku, a gimnaziju učio je u Beogradu, Kragujevcu i Kruševcu, gde je maturirao godine 1896. Univerzitetske nauke pohađao je u Cirihi i Berlinu i godine 1900 diplomirao na berlinskom Filozofskom fakultetu iz pedagoško-psihološke grupe. Još u studentskim godinama, kao i kasnije u životu, svoje znanje stalno je upotpunjavao i produbljivao marljivim čitanjem literature, posebice stručne i didaktične, te je i kao oduševljeni bibliofil pokazivao izvanredno poznavanje kako jugoslovenske tako i strane literature, naročito finansijsko-ekonomskog, filozofskog i istorijsko-političkog smera. U tome mu je pomagalo njegovo odlično poznavanje više stranih jezika.

Posle svršenih univerzitetskih studija pokojni brat Đura Paunković pošao je u Rusiju da tamo nađe službu, za koju za njega, kao napredna, liberalna i borbena čoveka, nije bilo izgleda u Srbiji pod režimom Aleksandra Obrenovića. U Rusiji brat Paunković počinje svoju karijeru kao nastavnik vojne akademije u Orelu. Na tome mestu ostao je svega godinu dana, jer nije htio da primi rusko državljanstvo. Tako godine 1901 stupa u privatnu službu Osiguravajućeg društva „Rosija“ u Petrogradu, gde ostaje sve do godine 1909, kada je bio postavljen za direktora osnovane filijale ovoga društva za Balkan u Beogradu. Kada je pak godine 1921 ovo društvo bilo preosnovano u društvo „Rosija-Fonsie“, pok. brat Paunković postao je generalni direktor i član uprave ovoga društva, na kome je položaju ostao sve do svoje smrti.

Iako po svojim studijama filozof, blagodareći svojim vanrednim umnim sposobnostima i svojoj bogatoj kulturi, pokojni brat Paunković se u toku svoje službe kod društva „Rosija“ i zatim „Rosija-Fonsie“ razvio u odličnog stručnjaka na ekonomsko-finansijskom polju, a naročito osiguravajuće branše, tako da on docnije stupa na čelo svih osiguravajućih društava u Kraljevini Jugoslaviji kao njihov predsednik, na kome je mestu također ostao do svoje smrti. Dalje je bio član i visoki funkcioner mnogih drugih ustanova privrednog i finansijskog značaja, kao: član Privrednog saveta Ministarstva trgovine i industrije u Kraljevini Jugoslaviji dok ovaj nije bio ukinut, član Veća i predsednik Gazdinskog oteka Trgovinske komore u Beogradu, potpredsednik Jadranskih brodogradilišta a. d. u Splitu, član nadzornog odbora Izvozne banke u Beogradu itd. Bio je isto tako član i funkcioner i mnogih kulturnih i nacionalnih društava, osnivač i od tada stalno član uprave Kola jahača „Knez Mihailo“, predsednik društva „Slovenska misao“ itd.

U srpsko-turskom i srpsko-bugarskom ratu pok. brat Paunković bio je kao dobrovoljac sekretar Sanitetskog odeljenja za privatnu pomoć pri Ministarstvu vojske i mornarice, a za vreme

svetskog rata bio je komandant zarobljenih oficira. Posle povlačenja kroz Albaniju, bio je delegat u Međunarodnom komitetu Crvenog krsta u Ženevi, u kome je svojstvu zastupao srpsku vladu sve do konca rata. Na svim tim mestima brat Đura Paunković, svojim plemenitim srcem i svojim vanrednim sposobnostima, učinio je velike usluge i svojoj zemlji i mnogobrojnim pojedincima, a naročito pri organizovanju ishrane i pomoći našim zarobljeničkim logorima, rasturenim po Austro-Ugarskoj, Nemačkoj, Bugarskoj i Turskoj.

Kada je u to vreme u inostranstvu Masarik razvijao svestranu oslobodilačku akciju i borbu protiv Austro-Ugarske, podjednako posvećujući svoju brigu i ljubav pitanju oslobođenja i ujedinjenju svih jugoslovenskih krajeva, među ostalim ličnostima s kojima je stajao u vezi i s kojima se sastajao bio je i brat Đura Paunković.

U svojoj velikoj i mnogostranoj uspešnoj delatnosti pokojni brat Paunković se u javnome životu naročito izdvajao i isticao kao sokolski radnik. Sokolsko polje rada bilo je njegovo najjače i najintenzivnije delovanje, koje ujedno i najznačajnije i najmarkantnije karakterizuje njegovu ličnost.

U Sokolstvo brat Paunković stupio je odmah po povratku u otadžbinu iz Rusije, godine 1909. Već sledeće, 1910 godine, bio je izabran za zamenika starešine tadanjeg društva „Dušan Silni“ današnjeg Sokolskog društva Beograd-Matice, a kasnije i za starešinu ovoga društva. Godine 1911 izabran je za zamenika starešine Saveza srpskih sokolskih društava „Dušan Silni“, ostajući u toj funkciji sve do godine 1919, kada je na novosadskom saboru, na kome je lično predsedavao, sprovedeno ujedinjenje svega do tada plemenskog Sokolstva u Sokolski savez Srba, Hrvata i Slovenaca, i kada je bio izabran za zamenika starešine toga saveza. Kad je tada bila osnovana i Sokolska župa Beograd, bio je izabran za zamenika, a posle smrti starešine brata Ljube Jovanovića i za starešinu ove župe.

Iz predratnog sokolskog delovanja brata Đure Paunkovića najznačajnija je i upravo istorijska njegova akcija koju je bio poveo za ujedinjenje svih tada plemenskih sokolskih saveza u jedan jedinstveni Jugoslovenski sokolski savez. Na sednici, koja je u tome cilju tajno održana u Zagrebu 18 juna 1914, te kojoj su učestvovali predstavnici svih sokolskih saveza tada razjedinjenih jugoslovenskih krajeva, brat Paunković, kao predstavnik Saveza srpskih sokolskih društava „Dušan Silni“, iznosi u tome smislu i gotov formulisani predlog.

U zapisniku sa te sednice između ostalog stoji: „Brat Đura Paunković pozdravlja prisutne u ime srpskog Sokolstva. Ističe, da zamišljeni Jugoslovenski sokolski savez ne treba da bude na papiru, već isti mora proisteci iz srca onih, koji će u Savez stupiti. Ističe, da je na današnjoj konferenciji vlastan raspravljati o svim pitanjima, koja u taj predmet zasecaju, a ujedno je vlastan izjavljivati se o zaključcima, koji će se stvoriti. Izražava želju, da se braća Bugari opet vrte među ostalu braću Slovene, a osobito bi mu bilo miho, kada bi i Bugari u taj novoosnovani Savez pristupili, pošto među Bugarima imade struja, koja bi bila za takvo zbliženje. Moli braću Hrvate, da oni u tome pogledu intervenišu. On izjavljuje u ime srpskog Sokolstva, da je bezuvetno za osnutak takvog Saveza, pa moli, da mu se dozvoli pročitati temeljne tačke nacrtu za taj Savez:

1) Savez sačinjavaju: Slovenačka Sokolska Zveza, Hrvatski Sokolski Savez, i Srpski Sokolski Savez. 2) Savez se zove: Jugoslovenski Sokolski Savez. 3) Sedište Saveza odlučuje se docnije. 4) Svrha je Saveza fizičko i moralno obrazovanje jugoslovenskog naroda sokolskim putem. 5) Sredstva Saveza: prinosi članstva. 6) Rad Saveza: a) negovanje gimnastike po sokolskom sistemu; b) kulturno zbliženje Južnih Slovena; c) priređivanje jugoslovenskih sletova; d) izdavanje jugoslovenskog sokolskog lista i drugih sokolskih spisa; e) zajednički prednjački tečajevi; f) održavanje godišnjih jugoslovenskih sabora, na kojima bi se pretresala razna pitanja; g) materijalno i moralno međusobno pomaganje pojedinih članova

Saveza. 7) Uprava Saveza: po 5 delegata svakog člana Saveza, koji biraju predsednika, potpredsednika, tajnika i blagajnika. 8) Tehnički odbor Saveza: po tri delegata svakog člana Saveza. Godišnji skupovi delegata uprave održavali bi se izmenice po sedištima pojedinih Saveza.

Ovaj predlog brata Paunkovića bio je tada, nakon rasprave, u kojoj su pored brata Paunkovića, još učestvovala braća: dr. Lazar Car, dr. Srđan Budisavljević, dr. Ivan Oražem i Bukovnik, jednoglasno primljen. Nadalje, prema zaključku te sednice, imao se na Vidovdan još iste godine, dakle kroz 10 dana, održati u Ljubljani prvi jugoslovenski sokolski slet, na kome bi se ujedno imale da utanače i mnoge pojedinosti u vezi sa ovim sokolskim ujedinjenjem, naime: pitanje zajedničke odore, vođe, odnosno načelnika kao i glede sedišta novoosnovanog Saveza. Na predlog dra Srđana Budisavljevića svaki savez imao je na taj slet u Ljubljani da pošalje po jednog opunomoćnog delegata za sva ta pitanja.

Na predlog brata Đure Paunkovića, svi zaključci sa te sednice u Zagrebu imali su da se saopšte i braći Bugarima i da ih se ujedno pozove na ovaj slet u Ljubljani, a ujedno da se pozove i starešina češkoslovačkog Sokolstva brat dr. Josip Šajner, da bi predsedavao osnivačkoj sednici Jugoslovenskog sokolskog saveza, koja će se održati prilikom sleta u Ljubljani na Vidovdan 1914. Prisutnu pak braću, koja su učestvovala na ovoj sednici, brat Paunković pozvao je na Jugoslovenski sokolski slet koji se imao održati 1916 u Beogradu.

Poznatu događaji koji su odmah zatim usledili prekinuli su ostvarenje ovih velikih ideja. Ali od toga se zato nije odustalo. Odmah posle rata, u oslobođenoj i ujedinjenoj otadžbini, ponovno se sastaju u Zagrebu predstavnici plemenskog Sokolstva, među kojima i brat Đura Paunković, i na sednici od 26 januara 1919 ostvaruju ono što su bili zaključili 18 juna 1914 — ujedinjenje svega Sokolstva u jedan sokolski savez, a što je zatim bilo svečano proglašeno na Vidovdan te godine na sokolskom saboru u Novom Sadu pod predsedništvom brata Đure Paunkovića.

Kada je 5 decembra 1929 bio osnovan Soko Kraljevine Jugoslavije, brat Đura Paunković postao je drugi zamenik starešine Saveza i na toj funkciji ostao je do svoje smrti. I baš u to vreme njemu je opet pala u dužnost jedna vrlo važna i delikatna misija, da o ovoj novoj situaciji, u kojoj se je sticanjem tadanjih prilika našlo jugoslovensko Sokolstvo, informiše o pravom stanju stvari sokolske centre u Pragu i Varšavi. Tu svoju misiju brat Paunković izvršio je tada sa punim uspehom.

Učestvovanje pak brata Đure Paunkovića u radu Saveza slovenskog Sokolstva, u tolikim akcijama sa pojedinim slovenskim sokolskim savezima, a naročito u pitanju zbliženja sa braćom bugarskim Junacima, i na koncu kao predstavnika jugoslovenskog Sokolstva u Međunarodnoj gimnastičkoj federaciji, bilo je nadasve plodno i krunisano najvećim uspesima.

Rad pok. brata Đure Paunkovića najpre u srpskom Sokolstvu, pa u Jugoslovenskom sokolskom savezu i zatim u Savezu Sokola Kraljevine Jugoslavije bio je toliko intenzivan, krupan i obiman, da on može da se obuhvati samo istorijom toga doba našega Sokolstva ili prikaže u jednoj monografiji o bratu Đuri Paunkoviću kao sokolskoj ličnosti, a koja bi opet najvećim delom bila istorija ili bi pružila mnogobrojne i dragocene priloge za istoriju našega Sokolstva za poslednjih nekoliko decenija.

U martu ove godine brat Paunković imenovan je ukazom Kraljevskih namesnika za senatora. U tome svojstvu on je bio na ovogodišnjem X svesokolskom sletu u Pragu i vođa delegacije Senata.

Za svoj nacionalni i sokolski rad pok. brat Đura Paunković bio je odlikovan mnogobrojnim visokim odličjima, našim i stranim, među kojima: ratnom zlatnom medaljom za revnosnu službu, Karadorđevom zvezdom IV stepena, Jugoslovenskom krunom III, II

i I stepena sa lentom, ordenom sv. Save I stepena sa lentom, bugarskim ordenom za građanske zasluge I stepena sa lentom, češkoslovačkim ordenom Belog orla III stepena i francuskim ordenom Legije časti komanderskog reda.

Iznoseći ove biografske podatke o životu i radu pok. brata Đure Paunkovića, potrebno je upotpuniti ih i s jednom konstatacijom, naime, da pok. brat Paunković nije bio političar i niti je želeo da se politički angažuje. Istinski nacionalan i kao osvedočeni rodoljub, njegova politička koncepcija i orijentacija bila je sva u duhu jugoslovenskog državnog i narodnog jedinstva. U tome je bio nepokolebljiv i dosledan. Ako bi pak za taj svoj nacionalni kredito našao na bilo kojoj strani, po njegovu shvatanju, pozitivni prilog i mislio, da će to njegovom nacionalnom idealu biti od stvarne koristi, on se nije ustručavao da to ne uzme i primi za dobro. I kad bi, u diskusiji, imao katkad i različito gledište od drugih, možda — quia erare humanum — i pogrešno, i to njegovo mišljenje, iz koga je zračilo jedno istinsko uverenje da je to dobro, nametalo je kod svih koji su ga dobro poznavali iskreno poštovanje. Ipak, bilo je nekih momenata kada je izgledalo da on čini neke lične ustupke u pravcu nekih političkih orijentacija. Ali to je bio posve pogrešan sud. Kao isključivo sokolski radnik, jer se u svom javnom delovanju ničim drugim nije osećao niti lteo da prizna, on je baš u tim momentima samo činio ono, što mu je po njegovom najdubljem uverenju diktovala ljubav i odanost prema Sokolstvu.

Kao i jugoslovenski nacionalni, tako i slovenski osećaj bio je kod pok. brata Đure Paunkovića neobično dubok i snažan. I ko je imao prilike da nešto intimnije zagleda u njegovu dušu, nalazio je u njoj toliko slovenske širine i topline, koja je naročito svojstvena ruskoj duši. Na oko izgledao je opor, strog i prekoran, a u stvari bio je neobično dobar i plemenit. Otuda i njegov snažni socijalni osećaj prema onima koje je šibala životna beda i neimaština. Moglo bi se da kaže, da je njegova prevelika darežljivost bila ujedno i njegova velika odlika i mana. Delio je široko i obilno. Možda nije toliko znano, da je bio i mecena umetnosti, makar samo slikarstvo, prema vlastitom priznanju, nije razumevao.

Njegovu zavidnu bogatu kulturu, njegov rafinovani osećaj za lepo upotpunjavao je još i profinjeni smisao za glazbom. Naročito je bio veliki ljubitelj ruske muzike i pesme. I sam je bio u mlađim godinama odličan pevač. Pored toga odlikovao se u društvu živim espirom i bio šarmantan koker. U toj marcijalnoj figuri, u tome aristokrati duha, uza sve to živio je i svaki je opet sretao samo istinskog demokratu, jednog retko dobrog čoveka, koji se njegovog socijalnog položaja danas može da nađe, i koji „dangubi vreme sa Sokolcima“. Jest, bio je to naš — kako smo ga svi u našem Sokolstvu zvali sa nekim naročitim poštovanjem i uvažanjem — brat Đura.

Lik pok. brata Đure Paunkovića ostaće u jugoslovenskom Sokolstvu velik, njegove zasluge za Sokolstvo neprolazne i dragocene, a uspomena na njega trajna i svetla. I što god bude više vreme odmicalo i postavljalo sve veći razmak od dana njegove fizičke smrti, tim dublji će pijetet ono urezivati u srca svih jugoslovenskih Sokola, u kojima će sve jasnije rasti spoznanje o jednom zaista velikom i teško nadoknadivom gubitku, koji je jugoslovensko Sokolstvo zadesio smrću brata Đure Paunkovića.

S. ČELAR

Sahrana brata Đure Paunkovića

Sahrani je prisustvovao
Kraljevski namesnik brat
dr. Ivo Perović,

zvanični pretstavnici, delegati Saveza slovenskog Sokolstva, Češkoslovačke obce sokolske i Saveza bugarskih Junaka, mnogobrojno Sokolstvo iz cele zemlje te nacionalne i kulturne organizacije i privredne ustanove i građanstvo

Telo pok. brata Đure Paunkovića preneseno je iz Beča u Beograd. U Maribor kovčeg sa zemnim ostacima brata Paunkovića stigao je 19 o. m. ujutro, gde ga je na stanici dočekalo članstvo Sokolske župe Maribor, koje je odalo poslednju poštu svome zaslužnom zameniku saveznog starešine, položivši ujedno u ime svoje župe lep venac od svežeg cveća. Tako i na ostalim stanicama do Zagreba Sokoli su dočekali mrtvo telo i odali poštu. U Zagrebu mrtvo telo počivšeg zamenika starešine brata Paunkovića dočekalo je zagrebačko Sokolstvo na čelu sa starešinom zagrebačke župe bratom drom O. Gavrančićem, koji su također položili lep venac. Na stanicu su došli da odaju poštu pokojniku i mitropolit zagrebački dr. Dositej te predsednik zagrebačke opštine dr. Teodor Pejić. Duboko potresen došao je da se oprostí od pok. brata Paunkovića kao stari sudrug i sokolski suborac prof. univ. brat dr. Laza Popović, koji je također položio na leš venac od svežeg cveća. Kovčeg sa mrtvim telom brata Paunkovića iz Zagreba do Beograda dopratila je u svečanim odorama delegacija Sokolske župe Zagreb.

Na stanici u Beogradu, gde je mrtvo telo brata Paunkovića stiglo 20 o. m. ujutro, dočekali su članovi uprave Saveza SKJ na čelu sa zamenikom saveznog starešine bratom M. Smiljanićem, članovi uprave Sokolske župe Beograd sa zamenikom starešine župe bratom dr. B. Čipčićem, te pretstavnici svih beogradskih sokolskih društava sa velikim brojem članstva. Sa stanice kovčeg sa mrtvim telom brata Paunkovića prevežen je u prostorije Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, koje su bile drapirane u duboku crninu, i gde je bio izložen sve do sahrane u velikoj svečanoj dvorani.

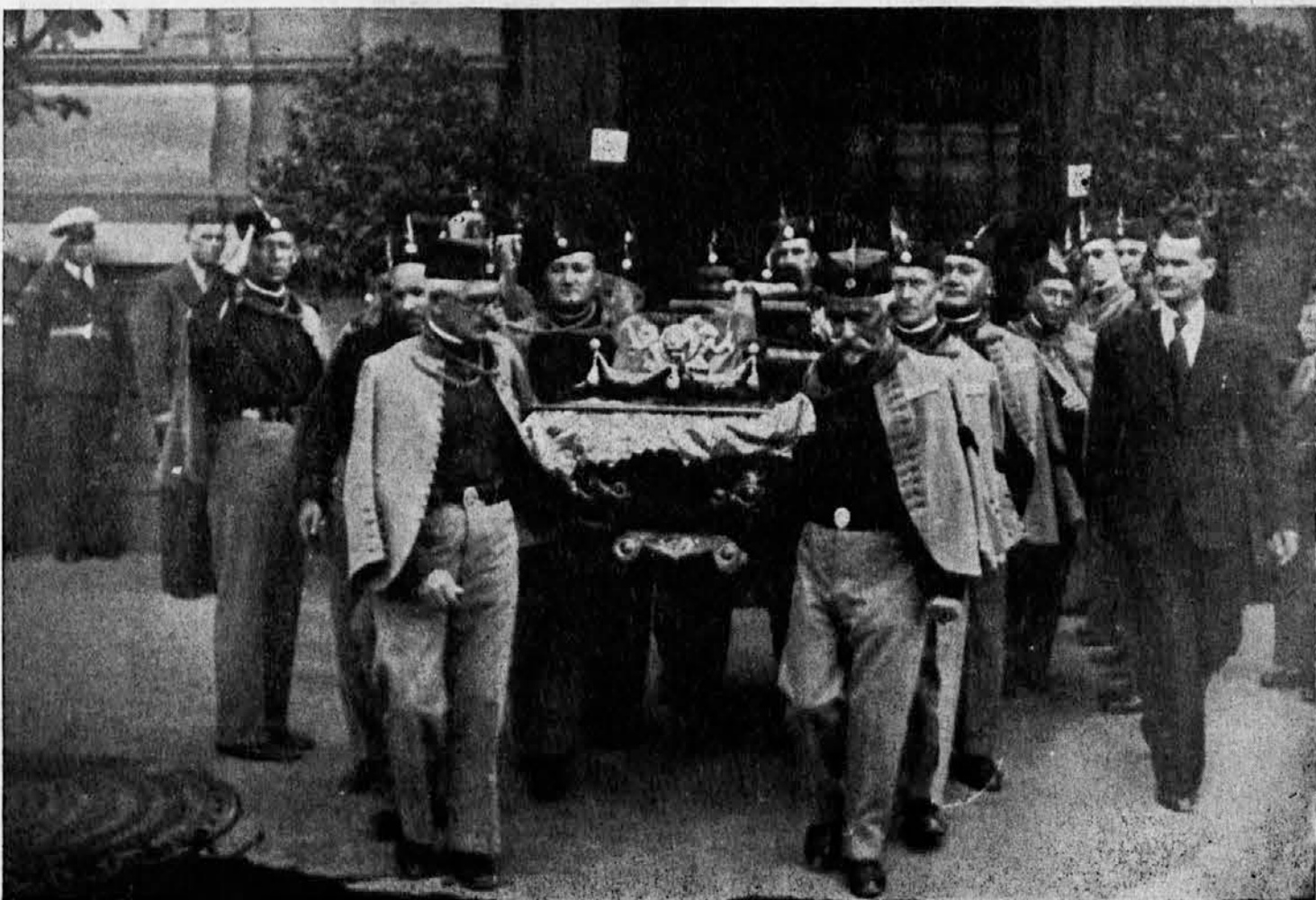
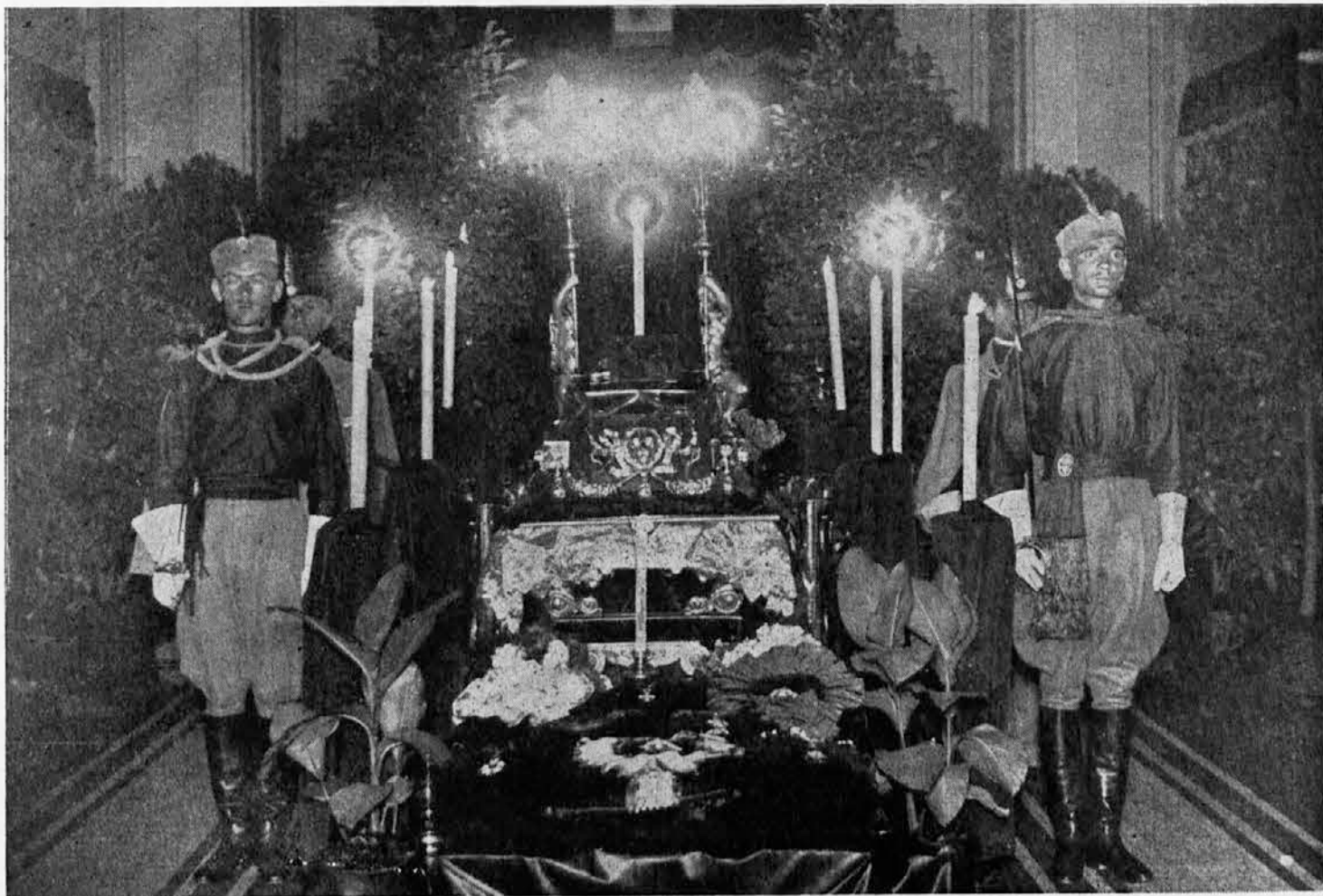
Do sahrane, koja je obavljena 21 o. m. sa vojničkim i sokolskim počastima, pored pokojničkog odra prošlo je i poklonilo se veliko mnoštvo Sokolstva, odličnika i zvaničnih pretstavnika, pretstavnici mnogobrojnih društava, ustanova i korporacija, prijatelji i poštovaoci kao i ostalo građanstvo. Svi su se ujedno upisivali u izloženu knjigu saučesća te također izražavali svoje saučesće pokojnikovoj udovi.

Počasnu stražu za sve vreme držali su pored odra Sokoli beogradskih sokolskih društava kao i ruski Sokoli.

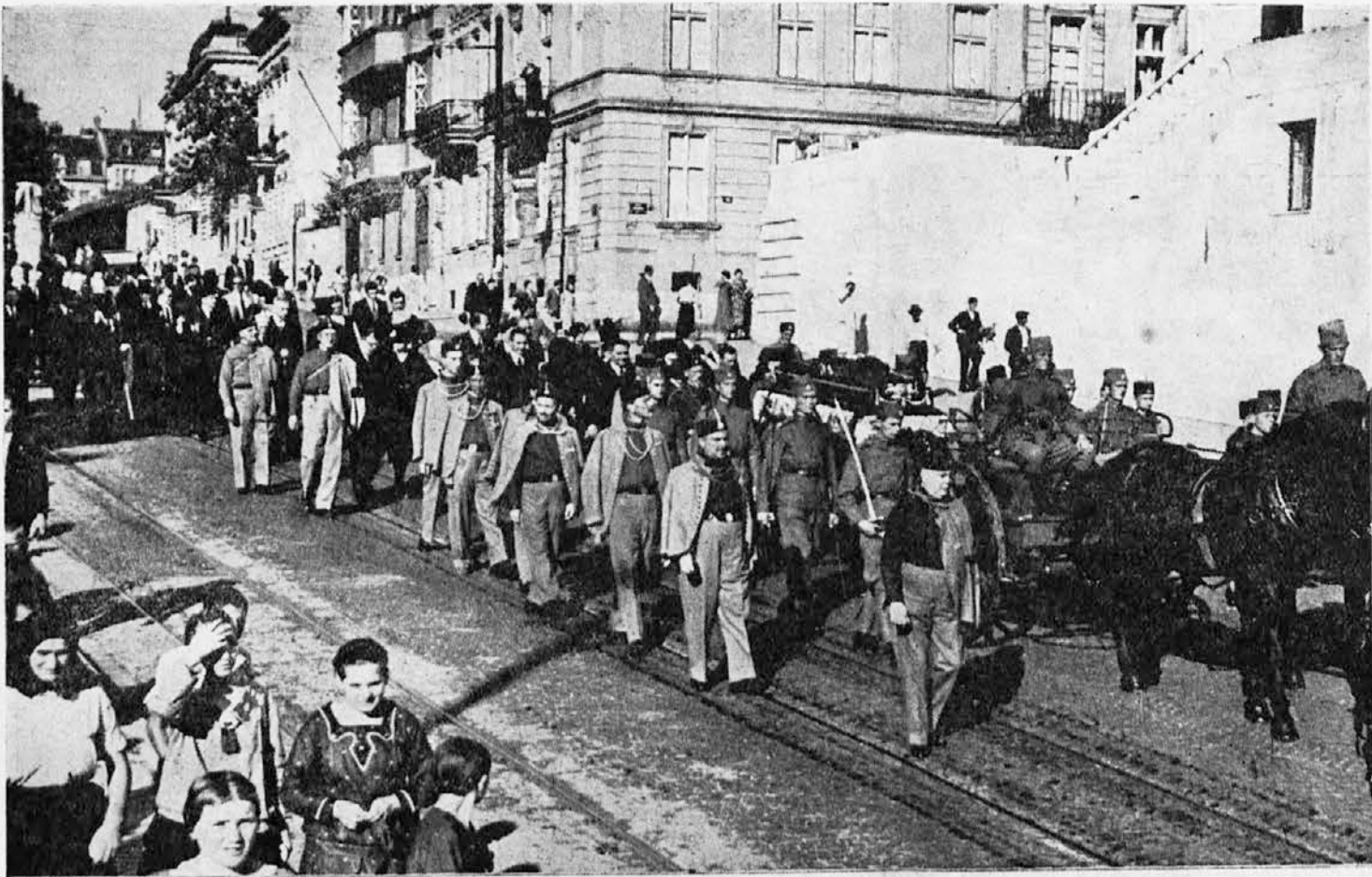
Sve pripreme za sahranu izvršio je naročiti odbor za sahranu od strane saveznog vodstva, načelnštva Sokolske župe Beograd i pretstavnika ustanova, čiji je pok. brat Paunković bio član. Tehničkim vodstvom samog pogreba rukovodio je načelnik Sokolske župe Beograd brat Petar Čolović. Da bi pak bilo omogućeno što većem broju Sokola da učestvuju sahrani pok. brata Paunkovića, ministar saobraćaja bio je odobrio za Sokole iz cele zemlje povlasticu od 50%.

Komemoracija u Savezu SKJ

U subotu 20 o. m. u 15 časova održana je u prostorijama starešinstva Saveza SKJ komemorativna sednica savezne uprave posvećena uspomeni pok. brata Đure Paunkovića.

Slika gore: Kovčeg s telom pok. zamenika starešine Saveza SKJ brata Đure Paunkovića na katafalku u svečanoj dvorani Saveza. — U sredini: Zamenik saveznog starešine brat Gangl oprašta se od pok. brata Paunkovića u ime Saveza SKJ u saveznim prostorijama. — Dole: Zamenici saveznog starešine i članovi savezne uprave iznose iz prostorija Saveza SKJ kovčeg s telom pok. brata Paunkovića.

Ovoj komemoraciji prisustvovali su pored saveznog vodstva, pokojnikove supruge i rodbine, predstavnik Češko-slovačkog poslanstva brat dr. František Bahtjik, predstavnici osiguravajućeg društva „Rosija-Fonsijer“, predstavnici Saveza osiguravajućih društava, Izvozne banke, Slovenske misli, Džokej kluba, te brojno Sokolstvo.

Komemorativni govor održao je zamjenik saveznog starešine brat Gangl, istakavši u svome govoru velike i neocene zasluge pok. brata Paunkovića koje je učinio jugoslovenskom Sokolstvu. Posle brata Gangla govorio je od strane ruskog Sokolstva prosvetar Saveza ruskog Sokolstva brat Vladimir Baljar, koji je istakao veliku ljubav, koju je pokojni brat Paunković gajio i u svakoj prilici iskazivao ruskom Sokolstvu.

Na koncu komemoracije zamjenik saveznog starešine brat Gangl saopštio je, da je u cilju čuvanja trajne uspomene zaslužnog zamjenika saveznog starešine pok. brata Paunkovića Savez SKJ osnovao „Socijalni fond brata Đure Paunkovića.“

Venci Nj. Kr. Visočanstva
Kneza Namesnika Pavla
i Kraljevskih namesnika
dr. R. Stankovića i dr. I. Perovića

U nedelju dne 21 o. m. ujutro pre sahrane, na odar pokojnog brata Paunkovića položen je divan venac od svežeg cveća Nj. Kr. Vis. Kneza Namesnika Pavla, kao također i veliki venci Kraljevskih namesnika dra Rađenka Stankovića i dra Iva Perovića.

Na sahranu pok. brata Paunkovića bili su stigli iz Praga tajnik Saveza slovenskog Sokolstva brat Evgen Kepl i III zamjenik starešine Češkoslovačke obce sokolske brat dr. Jan Štolc, koji su također položili na pokojnikov odar velike vence od svežeg cveća. Iz Sofije, kao delegat Saveza bugarskih Junaka, bio je stigao na sahranu profesor sofijskog univerziteta brat Mihailo C. Minev, koji je položio venac u ime Saveza Junaka. Isto tako položen je i venac Saveza poljskog Sokolstva.

Pored ovih venaca, venca gđe Paunković i pokojnikove rodbine, kao i krasnog venca koji je svome zamjeniku starešine položila uprava Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, na odar pokojnika položili su vence: Senat Kraljevine Jugoslavije, ministar za fizičko vaspitanje brat dr. Vjekoslav Miletić, predsjednik beogradske opštine Vlada Ilić, Savez ruskog Sokolstva, sve sokolske župe, brojne ustanove, korporacije i društva, činovnici Saveza SKJ, Sokolsko društvo Vršac; i t.d. Svega je bilo položeno 76 venaca, svi od svežega cveća.

Poslednju počasnu stražu oko odra pok. brata Paunkovića držali su naizmenice zamjenici saveznog starešine, članovi savezne uprave i starešine sokolskih župa.

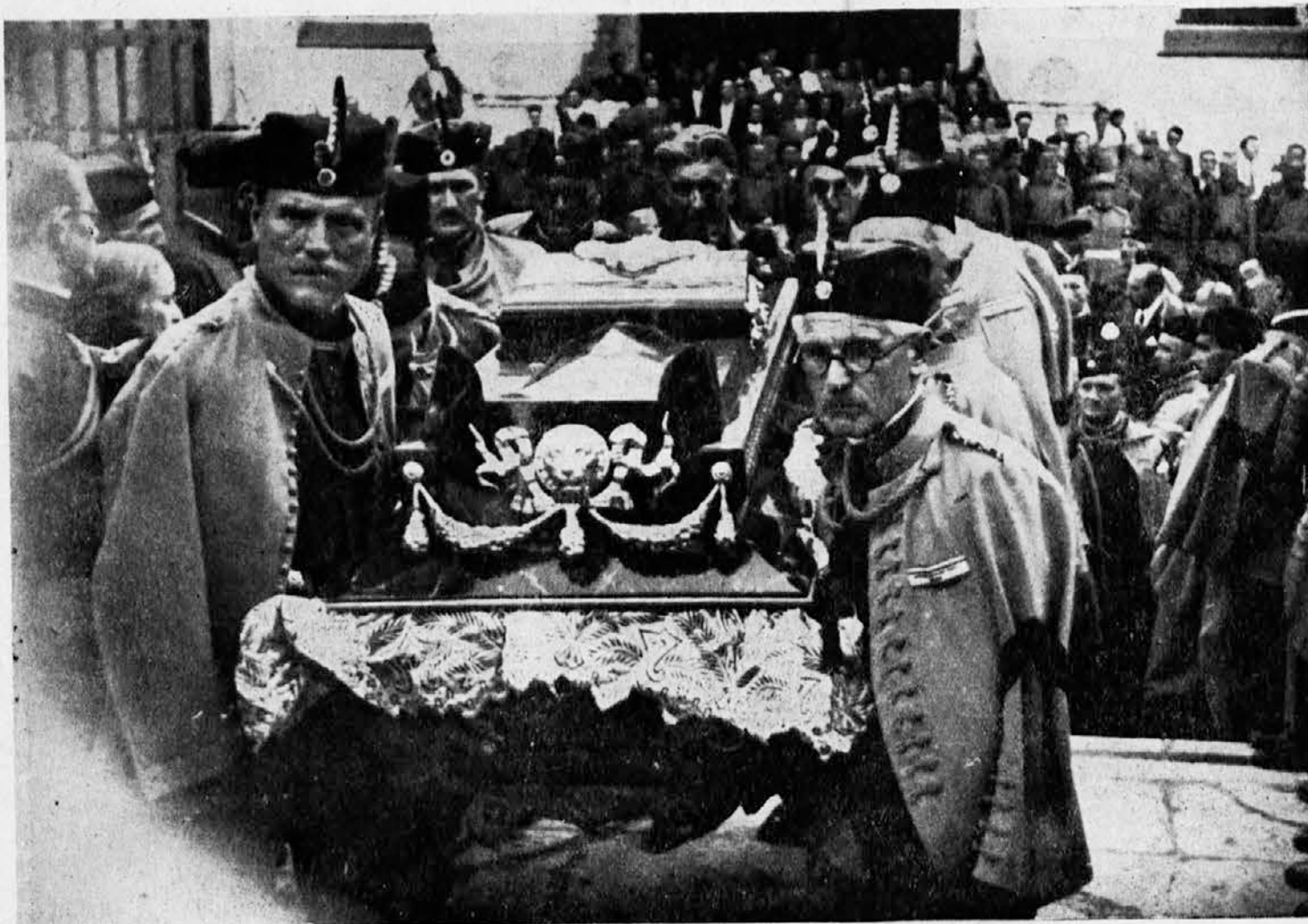
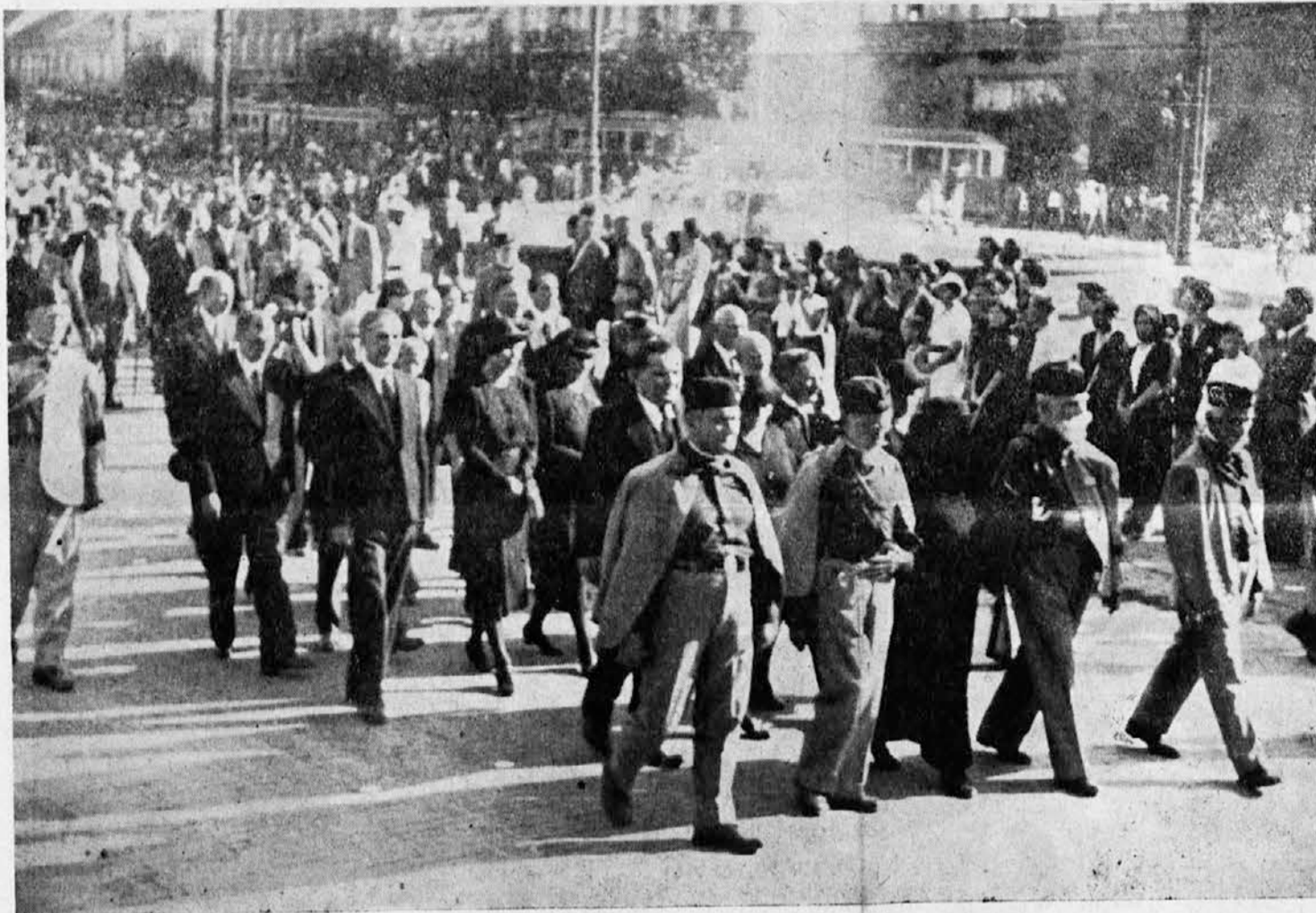
U 15 časova održan je bratu Paunkoviću kratak pomen, kome su prisustvovali: gđa Paunković sa rodbinom, savezna uprava i starešine župa te zvanični i ostali predstavnici. Zatim je kovčeg s telom brata Paunkovića prenešen iz svečane dvorane na terasu, gde su održani oproštajni govori u ime Sokolstva.

Prvi se oprostio od pok. brata Paunkovića u ime Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije zamjenik starešine brat Gangl sledećim govorom:

GOVOR BRATA GANGLA

— Gledajte, tako umire pravедnik! Već u mladim godinama zahvati ga vihor života, bori se i pobeđuje, živi za uzore lepote, uzvišenosti, pravde, bratstva i slobode, uspinje se vlastitom snagom do samostalnog položaja u društvu, deli dobro na sve strane, skuplja u sebi gorčinu dugotrajnog iscrpljivanja i umiranja od celine, u kojoj se je uživao, u kojoj je i s kojom je prošao

Slika gore: Kovčeg s telom pok. brata Paunkovića na lafetu uz počasnu četu vojnika i Sokola. — U sredini: gđa Paunković sa zamjenicima saveznog starešine i ostalom pogrebnom pratnjom za kovčegom. — Dole: Starešine župa nose kovčeg s telom brata Paunkovića u Sabornu crkvu.

život pun napora, žrtava, borba i uspeha. I kada se dan prikloni večernjoj strani, još po poslednji put njegova volja oživi za radenim životom, uporno se suprostavi zamahu crnih krila večnoga sna, ali na usponu vlastite energije tik pred njenu kulminaciju, slomi se u njemu sva životna snaga, i sivi soko kružeći u visinama pada s prostreljenim grudima kao kamen na zemlju. Svršeno je!

Tako si, dragi starešino brate Đuro, putovao iz rodnog Vršca i kročio trnovitim stazama života, dižući se i padajući, mučeći se i postizavajući uspehe, prolazeći kroz bol i radost, praćen ljubavlju i željama sokolskih bratskih srdaca sve dotle dok nisi isto kao i pogodeni soko pao s visina, na koje su Te uzdigli vlastitim radom Tvoji postignuti uspesi, u tuđem kraju u naručaj smrti, koja je bar toliko bila milostiva, da Te je prenela u ljubljenu svoju zemlju, koja je već razgalila svoje hladne grudi da Te primi i u sebi zadrži.

Nebrojeno puta smo kroz ova vrata hodili unutra i van — unutra, da se prignemo na sokolski rad, zaboravivši na sve drugo što se vani nas zbiva, lomi, besni, bori, da tu odredimo pravi lan smer sokolskom žiçu i biću, koje ima da umiri sve strasti, ublaži nepravdna dela, otkloni zlo i slabo, da bi ljubljenom narodu i ljubljenoj domovini ukazala put života i na ideale budućnosti jedna jedina zvezda vodilja — sjajna zvezda sokolskog bratstva.

I vani smo izlazili kroz ta vrata, iz kojih je pre dvadeset godina po svoj našoj zemlji pukla radosna vest o konačnom izvršenom ujedinjenju našega naroda i naše domovine, kada je teško breme briga na čas palo s naših leđa. Radost je obuzela izmučenu dušu, jer je to delo bilo dovršeno sa spoznajom, da smo mi jugoslovenski Sokoli na pravom putu aktivnog rada i stvaranja, i ako bi makar samo jedan kamičak priložili za izgradnju veličanstvenog zdanja buduće moći i slave domovine — zdanja, na čijem će vrhu kupole, koja se do neba diže, sjati ona ista zvezda vodilja — sjajna zvezda sokolskog bratstva!

Tvoj životni put doveo te je u širinu slovenskog sveta, jer si, kao nikoji drugi od nas — erpeo svoju slovensku svetost i slovensku misao iz veličine slovenske Rusije. Video si bratsku Poljsku, slušao si šum sokolskih krila u bratskoj Čehoslovačkoj, napajao si se krvnim srodstvom u bratskoj Bugarskoj, a preleteo si našu Jugoslaviju s kraja na kraj i popreko, od Vardara do Triglava, od istočnih ravni do Svetoga Nauma, od Jadrana do Subotice naše širne. Tako je u Tvome srcu rasla u širinu i daljinu slovenska zemlja.

Zajedno smo radili od prvog sokolskog sabora, održanog u Novom Sadu 1919. godine. Na tome saboru, održanom neposredno posle ratnih borbi, izvršeno je radosno proklamovanje jedinstva dotadašnjeg plemenskog srpskog, hrvatskog i slovenačkog sokolstva u jedno bratsko jugoslovensko Sokolstvo. Tome velikom sokolskom saboru svih Sokola iz tadašnje Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca predsedavao je brat Đura. I dalje, evo pune su već dve decenije prošle, brat Đura Paunković neumorno je sokolovao, noseći u svom velikom sokolskom srcu svetu sokolsku misao, o jednom našem narodnom jugoslovenskom Sokolstvu koje čini deo jednog slovenskog Sokolstva. Imam stoga pravo da duboko posegnem u skromnu riznicu svojih uspomena i da njima, koje su otkucaji ožalošćenoga bratskoga srca, obaspem Tvoj les.

Zelim da Ti stavim na blede čelo plave ruže, koje si u meni shranio,

Slika gore: Kraljevski namesnik brat dr. Ivo Perović izlazi posle opela pok. bratu Paunkoviću iz Saborne crkve praćen bratom Ganglom. — U sredini: Pretstavnici slovenskog Sokolstva, Senata, društva Slovenske misli i udruženja Albanske spomenice iznose iz Saborne crkve posle opela kovčeg s telom pok. brata Paunkovića. — Dole: Oproštajni govori pretstavnika slovenskog Sokolstva od pok. brata Đure Paunkovića. Na slici za vreme govora tajnika Saveza slovenskog Sokolstva brata E. Kepla.

kada si ih brao u visinama sokolskih ideala, želim da Ti na upale grudi položim bele cvetove koje je uzgojila na gredici Tvoje radinosti Tvoja dobrotvorna bratska svest, i želim da na Tvoje mrtvo srce padne iz naše krvi rođena crvena ruža borba i vihara, napora i pobeda — ona ruža krvi i života, koja je ponela Tvoje ime diljem svega slovenskog sveta i neizbrivo ga urezala u istoriju slovenskoga Sokolstva.

Da! Tako umire pravednik! Kao onaj smrtno pogođeni sivi soko što pada u naručaj rodne grude, kada je sve svršeno. Ali ne pada kao kamen u besni vir da u njemu potone... Ne! Pravedniče, starešino, dragi brate Đuro, Ti si pao u naša sokolska srca, da u sjaju zvezde vodilje sokolskog bratstva ostaneš među nas večito živ.

To Ti, mili brate starešino Đuro, kažem u ime Saveza SKJ i svega jugoslovenskog Sokolstva. Ti ostaješ naš, a mi ostajemo Tvoji!

Hvala Ti! Slava Ti! —

U ime Sokolske župe Beograd oprostio se s pokojnim bratom Đurom zamenik župskog starešine brat dr. Branko Čipčić ovim govorom:

GOVOR BRATA DRA BRANKA ČIPČIĆA

— Tužni zборе! Braćo i sestre!

Ovaj težak i neumoljivi udarac sudbine, smrt nezaboravnog nam, dragog i poštovanog dugogodišnjeg starešine beogradske župe, brata Đure Paunkovića, primili su naši pripadnici, od dece do članstva, bolna i ražalošćena srca. Ona je težak i nepreboljiv udarac za sve naše pripadnike, za sve one kojima je poznata ličnost, rad i samopregor za sokolske ideale neprežaljjenog nam pokojnika.

Ne žale za Tobom, dragi brate starešino, deca, naraštaj i članstvo prestoničke župe, kojoj si Ti, kao njen starešina, kratko vreme posle oslobođenja pa do postanka Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, dao najbolje godine Tvoga života, svu energiju Tvoje sokolskog oduševljenja i poleta. Za nestankom Tvojim žali celokupno naše Sokolstvo, sva naša nacionalna javnost.

Brate starešino, iako za života Tvoga nisi nikada tražio u sokolskom radu ni slave ni časti, ne srđi se što iskorišćavam sada čas, da Ti se zahvalim, da Ti iskažem na ovom poslednjem rastanku dužnu čast i slavu za Tvoj sokolski rad, za sve ono što si učinio i dao za napredak naše prestoničke župe i njenog Sokolstva. Osećaj dužnosti i zahvalnosti svih pripadnika naše župe nalaže mi, dragi i poštovanom pokojniče, da Ti na rastanku sa zemaljskim carstvom, na rastanku sa braćom i sestrama sa kojima si Ti skoro ceo Tvoj život i najbolje godine Tvoje proveo, izrečem zahvalnost i odam puno priznanje za onaj rad i požrtvovanje koje si mnogo, mnogo godina ulagao, nesebično davao, vodeći skoro jedan decenij prestoničku župu.

Još su nam u živoj uspomeni ona ne tako daleka vremena kada je i u našem Beogradu i u beogradskoj župi bilo teško sokolovati, kada je u našoj prestonici bilo malo jato Sokolova sa kojima si Ti neumorno radio i kroz mnoge prepreke i nerazumevanja okoline krčio put boljoj budućnosti prestoničkog Sokolstva.

Ni jednog časa nisi sustao; Tvoje oduševljenje za sokolski rad nije nikada malaksalo, iako je za to bilo momenata, ono je svakim danom pridobijalo nove i nove pripadnike i privrženike, sledbenike lepše i uzvišene sokolske ideje. Nije bilo ni jedne, ni najmanje sokolske priredbe u tada malobrojnoj našoj župi, a da Ti nisi među nama bio i rečju i delom potstrekavao ostale na rad i samopregor. Svojim primerom svugde i na svakom mestu pokazivao si braći i sestrama kako treba raditi, kako se treba žrtvovati. Tvoje oduševljenje za sokolske ideale davalo nam je svima volje i poleta, slediti smo Tvoj svetao primer i nije izostalo ono što je takav rad morao doneti. Sokolska ideja i rad obuzela je duše i srca Beograđana i pripadnika beogradske župe, malo jato Sokola umnožilo se i ono danas vije visoko i snažno svoje gnezdo u svakom i najmanjem seocu naše župe, po svim

delovima grada Beograda. Za taj uspeh, dragi brate starešino, dugujemo mnogo, mnogo Tebi, Tvojoj istrajnosti, koju si sa ostalom braćom i sestrama uvek pokazivao, verujući nepokolebivo u pobedu sokolskih, narodnih ideala.

Tvoje zasluge za Sokolstvo naše župe mnogobrojne su i nisam sada u stanju sa ovoga mesta i u ovom momentu, da ih iznesem, jer nabranje istih ne dozvoljava vreme koje imamo na raspolaganju. Sokolska istorija daće pravu veličinu Tvoje ličnosti i pravo mesto Tvojem radu. Mnogo si nam dao, mnogo si nas zadužio. Počivaj mirno večnim snom i budi ubeđen, da Tvoj svetao primer neće nikada izbledeći iz duša i srdaca Tvoje braće i sestara. Tvoje telo mrtvo je, ali duh Tvoj živeće večito među nama, on će nam biti uvek svetionik koji će nam svetliti i pokazivati kako treba da radimo za Sokolstvo i kako treba da se žrtvuemo za uzvišenu Tirševu ideju.

Sokolstvo Beograda i beogradske župe oprašta se danas preko mene, dragi brate, od Tvog mrtvog tela, opraštaju se svi Tvoji radnici iz Beograda i beogradske župe, odajući Ti na poslednjem rastanku čast i hvalu za sve ono što si im dao i što si učinio. Uspomena Tvoja u našim srcima neće i ne može nikada izbledeći, a Tvoj svetao primer sledićemo i večito čuvati.

Neka Ti je, poštovani brate starešino, večna slava i hvala! —

U ime Sokolskog društva Beograd-Matice oprostio se s pok. bratom Paunkovićem prosvetar društva brat prof. Stevan Stanković, koji je rekao:

GOVOR BRATA PROF. ST. STANKOVIĆA

— Naša Matica me je poslala, brate Đuro, da Ti kažem poslednje bratske reči.

Puna su nam bila pluća kada si bio među nama. Bio si istinski brat; baš kao da nam je kroz žile strujala ista krv. Dušom i mišlju bio si se potpuno ujednačio sa Tvojom braćom i sestrama. Nebrojeno puta videli smo da si takav bio i prema braći i sestrama svih drugih jedinica. I gordi smo bili, što si bio član naše sokolske porodice.

Bio si pravi Soko!

Bratski smo proslavili dvadeset pet godina od kako si nam bio starešina Matice; a nije mnogo prošlo, doživeo si još jedan jubilej. Doživeo si deseti slet u Pragu. Tu si se na samom vrelu slovenskog sokolskog daha napojio novim uverenjem, da je budućnost slovenskih naroda svetla i neodoljiva.

I baš kad si to uverenje poneo, da ga među nas razdeliš, zastade otkucaj Tvoga sokolskog srca... Znamo šta si hteo da nam kažeš. Znamo Tvoju misao, brate Đuro, i podržaćemo je našom vedrom sokolskom verom i snažnim mišicama našim, na ponos naše velike otadžbine, celokupnog Sokolstva i slovenskog imena.

Matica veruje da Soko ne stari i ne umire. Ni Ti nisi umro, brate Đuro, već si se samo svrstao u red onih Sokola koji bodre i daju mahove.

Za momenat zastajemo da Ti bratski kliknemo: Slava Ti!, pa da se svim zamahom zatalasamo i produžimo naš rodoljubivi sokolski i slovenski posao.

Matica će negovati uspomenu na Tebe i, Tobom potsticana, ostvarivati svoje sokolske zavete. Pozdravi naše sokolske velikane kojima ideš, predaj im celoga sebe onako kako si ovde bio predan i ne dajte nam da grešimo.

Budi spokojan! —

Posle oproštajnih govora zamenici savezne starešine sa članovima savezne uprave izneli su kovčeg iz prostorija Saveza SKJ i položili na lafet, za koje je vreme vojna muzika svirala Betovenov marš. Sa jedne i druge strane lafeta čuvalo je počasnu stražu po 4 narednika, a do njih sa svake strane po 8 članova savezne uprave. Tada je pogrebna povorka krenula određenim ulicama do Saborne crkve. Krst i koljivo nosila su dva Sokola, zatim su dva gardista nosila veliki venac Nj. Vis. Kneza Namesnika Pavla, za kojim su sledili venci Kraljevskih namesnika dra

R. Stankovića i dra I. Perovića, koje su kao i sve ostale vence nosili Sokoli, dalje venci Saveza SKJ, Saveza slovenskog Sokolstva, Češkoslovačke obec sokolske, Saveza bugarskih Junaka i Saveza Poljskog Sokolstva, pokojnikove rodbine, Senata, svih sokolskih župa i nekih sokolskih društava, predsednika beogradske opštine, ministra fizičkog vaspitanja, „Rosije-Fonsijer“, privrednih ustanova, mnogih društava i korporacija kao i od pokojnikovih poštovalaca. Za vencima osam oficira i Sokola nosilo je pokojnikova visoka odlikovanja. Zatim je išlo sveštenstvo.

Za kovčegom išla je gđa Paunković sa zamenicama saveznog starešine braćom: Ganglom, drom Gavrančićem, drom Belajčićem i arh. Smiljanićem. Zatim je išla pokojnikova rodbina pa zvanični predstavnici; dr. Vjekoslav Milić, ministar fizičkog vaspitanja, dr. Bogoljub Kujundžić, ministar šuma i ruda, senatori i narodni poslanici, predstavnik Češkoslovačkog poslanstva brat dr. František Bahtjik, viceadmiral g. Marijam Polić, kontre-admiral g. Marijašević, veći broj generala među kojima i general brat Andra Petrović, viši oficiri, delegacije mnogih nacionalnih, kulturnih i drugih društava, građanstvo i na koncu odred vojnika.

Nešto pre nego što je pogrebna povorka stigla pred ulaz u Sabornu crkvu, dovezao se Kraljevski namesnik brat dr. Ivo Perović u pratnji šefa svoga kabineta g. Pantelijića, da prisustvuje opelu. Kovčeg su skinuli sa lafeta i uneli u crkvu starešine sokolskih župa. Posle opela Kraljevski namesnik brat dr. Ivo Perović izjavio je gđi Paunković topla saučesće. Zatim su iz crkve izneli kovčeg predstavnik Senata senator g. Dragović, tajnik Saveza slovenskog Sokolstva brat Evgen Kepl, zamenik starešine Češkoslovačke obec sokolske brat dr. Jan Štolc, predstavnik Saveza bugarskih Junaka univ. prof. brat dr. Mihailo Minev, starešina ruskog Sokolstva brat Roman Drejljng, predstavnik društva „Slovenska misao“ g. Savić i predstavnik udruženja Albanске spomenice.

Pred crkvom od pokojnika najpre se oprostio u ime Senata Kraljevine Jugoslavije senator g. M. Dragović ovim govorom:

GOVOR SENATORA G. M. DRAGOVIĆA

— Tužni skupe! U deo mi je pala dužnost da se u ime Senata Kraljevine Jugoslavije oprostim sa zemnim ostatcima pok. Đure Paunkovića.

Đura Paunković kao ličnost i javni radnik bio je omiljen kod svakoga, kome se ukazala prilika da ga pozna. Nesebičan, savestan, vredan, preduzimaljiv, prožet velikim patriotizmom, radio je neumorno na svima poljima javnoga života; na zbrinjavanju naših nevoljnika kroz društvo Crvenog krsta; na delu viteško-telesnog i nacionalnog vaspitanja jugoslovenskih generacija kroz sokolske organizacije. U svima poduhvatima prednjačio je ličnim primerom. Taj rad, taj veliki i naporni rad, treba da nam ostane uvek u živoj uspomeni i da svakome pojedincu Jugoslavije bude pravi putokaz i vodič za nesebičnu službu Kralju, Otadžbini i narodu.

U znak priznanja za ovakav rad Kraljevim Ukazom veliki rodoljub pok. Đura Paunković imenovan je za senatora u aprilu mesecu ove godine. U Senat je ušao kao veoma visoka politička vrednost. Ali, on nije vodio partisku politiku, kojom se u svome životu nije zanimao, nego je primerom služio kako se treba visoko uzdignuti od partizanskog sitničarenja i gledati interese zemlje i naroda. I u istini, pok. Đura Paunković cenio je veoma visoko i bi stro opšte interese, za njih se svesrdno zauzimao i trudio da i tu dađe od svoga rodoljubivoga duha i srca sve što može dati.

Ko je još pre kratkog vremena verovao, da će nemilosrdna sudbina otrgnuti iz naše sredine dragoga pokojnika? Kada smo ga u Pragu, prvih dana prošlog meseca na Svesokolskom sletu gledali kako gipko i vedro vrši svoje dužnosti kao zamenik starešine Sokola i kao voda senatske delegacije; kako sa najvećim požrtvovanjem i mladiškom okretnošću stiže da u Pragu obavi tačno sve mnogobrojne dužnosti, bili smo radosni i gordi, što naša otadžbina ima

vrloga sina i bili smo ispunjeni nadom, da će on još dugi niz godina korisno služiti svojoj zemlji i naciji. A danas? Tako brzo posle sokolske manifestacije u Pragu, okupili smo se u ovu tužnu povorku oko njegovih zemnih ostataka, da mu odamo smerno dužnu i zasluženu poštu.

Sudbina je htela da ucveljenoj supruzi uzme plemenitoga domaćina, Sokolu zamenika starešine, Senatu dostojnoga člana, a otadžbini neumornog poslanika i konstruktivnoga sina.

Dragi pokojniče, Tvoja će uspomena ostati trajna među nama, a Tvoj primeran rad izvor energije i neophodan elan za nas koji ostajemo i za one koji će doći.

Laka Ti jugoslovenska zemlja, a u ime Senata Kraljevine Jugoslavije, hvala Ti i slava! —

Zatim se od pokojnika oprostio u ime Saveza slovenskog Sokolstva tajnik ovoga Saveza brat Evgen Kepl ovim rečima:

GOVOR BRATA EVGENA KEPLA

— Život čovečji je jedno poslanstvo. Svakome od nas pripada u njemu nekakav cilj. I dobro je živeo onaj, koji je taj zadatak ispunio. Tako i rad za lepšu budućnost naroda i ljudi je uzvišeni zadatak na životnom putu.

Ti, poštovani brate, izabrao si Sokolstvo i Slovenstvo kao put uzvišenosti i produbljevanja pozitivnih ljudskih vrednosti. To je bio Tvoj javni cilj, kada još nije bilo svih slobodnih slovenskih država i naroda i kada to nije bilo svugde željeno slovenskom plemenu. Davno pre svetskog rata posvetio si svoje sokolsko srce, svoje misli da slovenski narodi dođu do svojih svetih prava i umeo si da tome prinosiš velike žrtve ali ipak na skroman način. I kada si bio strog, voleli su Te svi koji su hteli da Te razumeju. A razumeli su Te svi, jer si uvek bio iskren i sokolski.

Sokolstvo — ne samo jugoslovensko, već i sve ostalo — mnogo Ti je blagodarano. Tvoje krasno srce kucalo je kako za narod jugoslovenski tako i za Bugarima, Poljacima i Čehoslovacima. Danas, kada smo još u dubokom bolu, koji nas je obuzeo Tvojom iznenadnom smrću, nismo ni svesni što smo s Tobom izgubili. Dugo si se junački borio, ali Providnost je odredila da završiš svoj plodni život. Tražila si pobedu svojom viteškom sokolskom a ujedno i mekom slovenskom dušom. I, dragi brate, pobedio si svojim dobrim srcem, saosećajući bez razlike sa svima, kojima je bila potrebna pomoć. Time si sebi obezbedio najtrajniju uspomenu, kojoj je izvor iz nama najbliže sredine — bratstva i čovečanstva. Svi mi, koji smo udruženi u Savezu slovenskog Sokolstva, bilo Jugosloveni, Bugari, Poljaci i Čehoslovaci, znamo, da si se sokolskim putem za Slovenstvo svesno starao, stekavši za to trajne zasluge. Zato smo Ti naročito svi mi duboko zahvalni.

Neka Ti bude večna slava i pomen!

U ime Češkoslovačke obec sokolske zatim se oprostio III zamenik COS brat dr. Jan Štolc sledećim govorom:

GOVOR BRATA DRA JANA STOLCA

— Kada je u Prag stigla vest, da je umro brat Đura Paunković, obuzela je sve nas u COS neočekivana žalost. Odmah smo bili svesni, da nam za uvek odlazi odani prijatelj, veran kao rođeni brat. Već pre rata stajao je na čelu srpskog Sokolstva i 1912 učestvovao na sletu i radio na produbljevanju naših sokolskih veza. Za vreme rata upoznali su njegovu pravu sokolsku prirodu, prijateljsku i slovensku, naši oficiri u zarobljeničkom logoru u Nišu, gde je bio komandant i odakle su u spomenu na nj poneli i članovi predsedništva COS, među kojima i sadanji poslanik CSR u Beogradu Jaroslav Lipa. Posle rata Sokoli slobodnih slovenskih naroda uzeli su za izvršenje velike zadatke, pri čemu je brat Paunković najaktivnije učestvovao.

Nad Tirševim domom u sedištu Češkoslovačke obec sokolske u Pragu leprša crna zastava, koja nam obnavlja, da nam je nestalo ličnosti junaka, koja je još pred šest nedelja koračala živa,

vitka i elastična sa jugoslovenskim Sokolima, koji su došli na deseti svesokolski slet. Na žalosnu boju zastave kao da pada odraz blistavog lica brata Đure Paunkovića, kada je sa zadovoljstvom posmatrao teške i izvrsno izvedene vežbe jugoslovenskog naraštaja, članstva, vojske i mornarice.

Vašu žalost deli s Vama cela Češko-slovačka obec sokolska. Toj žalosti pridružuju se svetle uspomene na njegov zaslužni rad za nas Čehoslovake pre rata, za vreme rata i posle rata i sveže uspomene, kako je u julskom zasedanju Međunarodne gimnastičke federacije sjajno branio pravo slovenskih jezika kao punopravnih drugim jezicima. Ovim uspomena priključuje se sada i nada, da će rad brata Paunkovića, koji je dao ploda u otpornosti jugoslovenskog naroda za vreme rata i u zadnjim godinama u zajedničkoj saradnji Sokolstva češkoslovačkog i jugoslovenskog, naći naslednike, jer težnja i cilj pokojnog brata zamenika starešine Paunkovića jest težnja i cilj svih koji su s njima saradivali, naime: što tesnije povezati Sokolstvo jugoslovensko i češkoslovačko na svestranom sokolskom radu i manifestacijama.

Slava mu! —

U ime Saveza bugarskih Junaka oprostio se s pok. bratom Paunkovićem prof. univerziteta u Sofiji brat dr. Mihailo C. Minev ovim rečima:

GOVOR PROF. UNIVERZITETA BRATA DRA MIHAILA MINERA

— Ožalošćena braćo i sestre, jugoslovenski Sokoli i Sokolice!

Ožalošćeni zборе!

Prerana smrt brata Đure Paunkovića bila je za nas bugarske Junake veliko iznenađenje, i mi smo utonuli u duboku žalost.

Sudbina je htela da se danas, 21. avgusta 1938. godine, baš na njegov rođendan, sakupimo ovde oko njegovih za nas sve dragocenih, zemnih ostataka, da bismo mu kazali poslednje „Zbogom!”

Njegovom smrću oboren je jedan veliki stub jugoslovenskog Sokolstva, a bugarski Junaci izgubili su jednog velikog milog brata — jugoslovenskog Sokola brata Đuru Paunkovića.

Draga braćo i sestre, jednu veliku utehu imam o i vi i mi, što je on sam sebi podigao nad svojim grobom najveličanstveniji spomenik, na kome je sam napisao napis: — U istinskom spoznanju, u realnom zbliženju između braće Jugoslovena i Bugara nalazi se zaloga za njihovu sutrašnjicu.

On je revnosno služio ovoj velikoj ideji i umro je sa njome.

Vama, duboko ožalošćena gospođa Paunković, Vama draga braćo Sokoli i sestre Sokolice, u ime bugarskih Junaka i Junakinja, u ime Saveza Junaka, podnosim njihovo iskreno i srdačno saučesće.

Bog da prosti moga velikog i milog prijatelja brata Đuru Paunkovića! —

U ime ruskog Sokolstva oprostio se toplim govorom starešina brat Roman Drejling, a u ime društva „Slovenska misao” g. Vladimir Savić, opunomoćeni ministar u penziji, i na koncu u ime udruženja Albanske spomenice g. Mihailo Spasić, potpredsednik ovoga društva.

Zatim je pogrebna povorka krenula i kad je stigla do palate Izvozne banke tu se od pokojnika oprostio u ime Izvozne banke g. Milan Jovanović-Resavac.

Kad je pogrebna povorka stigla na groblje, kovčeg su skinuli i poneli do groba članovi upravnog odbora i činovnici osiguravajućeg društva „Rosija-Fonsijer”, čiji je bio generalni direktor pok. brat Paunković. Tu se nad grobom od pokojnika oprostio u ime društva „Rosija-Fonsijer” g. Isak Isaković, a u ime Saveza osiguravajućih društava g. Božidar Brzaković. Kao poslednji u ime intimnih prijatelja, starih sokolskih suboraca i saradnika oprostio se od pok. brata Paunkovića brat Stevan Žakula ovim govorom:

GOVOR BRATA STEVANA ŽAKULE

— Dopratili smo Te, dragi brate starešino, do Tvoga večnog odmorišta, slomljeni bolom, ojađenih srcima i neutešni. Ne odvajaj se još za jedan kratak čas od nas! Evo Tvoji verni So-

kolovi stoje pogruženi oko Tvoga, za nas sve preranoga groba i jedan stari Soko, Tvoj drug iz preratnih dana Srpskoga Sokolstva hoće da Ti u ime svih reče svoje poslednje zbogom.

Ima, brate Starešino, u knjizi Tvoga plodnog i bogatog sokolskog života vanredno lepih i divljenja dostojnih stranica, koje će se, bez sumnje za dugo vremena iznositi kao svetli primeri nesebičnog sokolskog delanja za poznija naša sokolska pokolenja. Ja iz te bogate riznice i krupne knjige Tvoga sokolskog živovanja hoću da izdvojim samo pet listova, koji su meni najmiliji, koji meni lično najviše imponuju i na kojima si Ti sazidao ono grandiozno sokolsko postojanje, na kojem još i danas kao ispolin stojiš mrtav a za nas Sokole večitio živ.

To su pet godina Tvoga života od 1909 do 1914! Ti dolaziš iz velike i prostrane Rusije u malu Kraljevinu Srbiju u dane, kada se s punim žarom mladosti, pregalaštva i rodoljublja počelo jače i nazaustavno, posle kobne aneksije, da formira, razmahuje i podiže Srpsko Sokolstvo. I to ne samo u zemlji Srbiji, nego i u svakom kraju gde Srbin živi. Istorija Tvoga života priča da si tamo živeo punih deset godina, da si došao kao otmen gospodin i pročelnik jednog velikog preduzeća, i Ti si, i pored svega toga i u prkos svemu tome, odmah stupio u naše sokolske redove. Ona Tvoja topla nastavnička duša nije zaboravila ideale mladićskih dana iz Tvoga Krajujevca, niti se dala omamiti bleskom zlata koje je zvečalo na šalterima preduzeća kome si bio na čelu. Šta si Ti tada video i šta si mogao da vidiš u našem Sokolstvu ako ne samo one lepote koje mi svi nosimo u srcu, i šta Te je moglo da održi u našem Sokolstvu ako ne samo ljubav prema viteškim vrlinama naše rase koje je ono propagovalo. A kako se onda sokolovalo, to znadu ova mlada braća tek iz sokolskih udžbenika, a nas nekolicina starijih iz mučno preživelog i stvarnog života.

Ima li ijednog brata Sokola ovde, koji sa uzdrhtalim srcem sluša ove reči a da ne zna — bilo iz sokolskih udžbenika bilo iz života — koliko si Ti, brate Starešino, voleo nas, svoju braću Sokolove iz krajeva preko Save i Drine? Ima li ovde ikoga koji ne zna kakom je radošću treperilo Tvoje lice, kakvim su žarom blistale Tvoje tople plave oči, kada smo mi, kao porobljeno roblje, dolazili u stolni Beograd, da se u njemu napojimo slobode, da se s punim grudima nadišemo sokolsko dušanovačke neustrašivosti pa da odvažno i prkoseći celoj jednoj mnogoljudnoj Imperiji promaširamo g. 1911 ulicama Zagreba a godine 1912 ulicama zlatnoga Praga kao jedna nerazdvojna celina, kao ujedinjeno Srpsko Sokolstvo? O kakav si Ti divan pobornik bio, dragi brate Đuro, te ideje ujedinjavanja našeg Srpskog Sokolstva, kakav si ekselentan trudenik bio da se ona — makar samo i kao ideja — u što jačoj meri razvije, učvrsti i ostvari! Pa ne samo to. Uz onu svoju čistu, blagorodnu i široku „rusku naturu”, koja je stajala za jedan stepen više iznad svih nas i obuhvatala celokupno široko Slovenstvo, Tebi je i to bilo malo. Ti si, brate Đuro, bio među prvima koji je još tada sa našim dr. Lazom, Oraženom i Carem kombinovao i sastavljao sokolske granice današnje Jugoslavije. Ti si s njima zajedno nosio u srcu Jugoslaviju — sokolsku Jugoslaviju — još onda kada je nas druge, manje i sitnije, bilo čak i strah da na to i pomišljamo. Ti si bistrinom svoga briljantnog uma, svojom toplom i bogodanom rečitostu i svojim istinskim i čovečanskim oduševljenjem bio naš učitelj toga sveobimnog jugoslovenskog i slovenskog bratstva, divotni preteča svetlih sokolskih ideala, koji su danas delom mila i nerazrušiva stvarnost, delom stalni putokaz kojim naše Sokolstvo a i celokupno slovensko Sokolstvo treba da grede!

Eto tih pet godina izdvajam ja iz Tvoga 61-jednogodišnjeg života baš na sam današnji dan Tvoga rođenja i njih veličam kao satrudnik iz onih velikih sokolskih dana, u kojima si Ti bio silna i na daleko vidna sokolska figura. Tih pet godina Tvoga života dalo je osnovu i svu lepotu ostalom Tvo-

me sokolskom delanju, koje su danas veličali svi govornici koji su u svojim govorima plakali za Tobom, Đuro naš, neprebolna rano naša! Tih pet godina ostaviće svetla traga i pomena na Tvoje čestito ime za sva vremena i dokle god bude i jednog Sokola. Tih pet godina plodnog i radnog Tvoga života daju mi punog prava da Te, onako kako sam Te vazda u srcu nosio, nazovem: istinskim, pravim i velikim Sokolom našim.

Duboko ucveljena srca i znajući možda najprisnije i najsvesnije od svih u čije ime danas govorim šta gubimo u Tebi, čestiti i divni Sokole naš, ja se praštam od Tebe. Ali ne za sva

Poslednje predavanje brata Đure Paunkovića

pri otvaranju Prosvetne škole Saveza SKJ dne 8 avgusta o. g. u Beogradu

Dne 8. o. m. u Beogradu je otvorena Prosvetna škola Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, koju svake godine drži savezni Prosvetni odbor.

Kad i ostalih godina, i ove je školu otvorio svojim predavanjem zamenik saveznog starešine brat Đura Paunković. Ovo predavanje, voljom sudbine, bilo je ujedno i poslednje predavanje brata Đure Paunkovića pred njegovu smrt, koja je ubrzo zatim nastupila.

U tome predavanju blagopokojni brat Đura Paunković rekao je sledeće:

— Drage sestre i draga braćo,

Kad su me pre neki dan izvestili o tome koliko je prijavljeno učesnika za ovu prosvetnu školu i kad sam sa spiska učesnika razabrao u glavnom vaše zanimanje i godine starosti, od srca sam se obradovao. Kažu mi, da je u prostorije Prosvetnog odbora u Savezu pre neki dan došao jedan mladić — dak jedne od naših srednjih škola u Beogradu i molio da ga prime u prosvetnu školu naknadno, jer se nije u pravo vreme mogao javiti preko župe. Vidite, drage sestre i draga braćo, to su pojave koje nas — koji smo na izmaku — duboko diraju. Najglavnija je činjenica da nema mesta pesimizmu koji se ponekad javlja u našim redovima, kod malodušne braće i sestara. Sva ta braća treba da poznaju ceo sokolski život, da dodu ovamo da vide vas — skupljene sa raznih strana, iz svih naših župa, kako ste ostavili svoje kuće, svoje praznike, svoje rasonode, svoju slobodu da se dobrotvoljno zatvorite u ovaj vaš sokolski interat.

Treba da odgovorimo na pitanja zašto ste došli? Sta vas je ovamo dovelo? Možda bi se našlo raznih nijansiranih odgovora, ali svi bi počivali na jednoj osnovici, a to je želja da nešto učinite za Sokolstvo i da se što bolje za posao spremite. Sigurno je da niste došli da se provodite, jer nema ovde provoda gde se mora ceo dan da sluša predavanja, da se aktivno prati sve što se radi i da se što aktivnije u tom radu uzme učesća.

Eto, sestre i braćo, dragi naši mladi saradnici, osećao sam za potrebu da podvučem tu činjenicu, da je naročito istaknem. Zato vas ja sa srcem, punim radosti iskreno pozdravljam.

Sa vedrinom, sa puno optimizma, sa čvrstom verom treba gledati u Sokolstvo i sokolski život i rad. Nisu to što kažem samo prazne reči, nisu to nikakve fraze. Nikad ih ja ovde ne bi izrekao. Tako će to izgledati samo onome ko stvari površno gleda, koji ih dobro ne poznaje ili ih gleda sa male uske, možda lične perspektive.

Ali treba se popeti malo više, treba pogledom obuhvatiti ceo horizont društvenih, kulturnih a ako hoćete i političkih zbivanja pa onda usporediti tok sa našim sokolskim životom i radom i tada se tek može pravilno oceniti kolika je snaga i čudesna moć Sokolstva, tada se tek može sagledati njegova dubina i osetiti koliko ono svojom moralnom snagom otkasće. I što Sokolstvo proživljava teže dane, što je ono više napadano, što se od njega traži veće žrtve i što se obruč oko njega sve više steže, to njegova unutarnja snaga biva sve jača. Možda se to ne vidi dovoljno u svakidnjem životu, jer u vrevi dnevnih događaja, u pometenosti koja se često ispoljava,

vremena, dragi naš Đuro! Često, vrlo često prilazićemo mi ovome Tvome grobu kao svetinji našoj sokolskoj i na njemu crpiti snagu za naše dalje sokolsko delo. Jer Ti ćeš nam, Đuro Paunkoviću, i mrtav biti večita svetla slika sokolske čestitosti i večiti potstrek na dalji nezaustavni i dalji sokolski rad.

Veliki i čestiti Sokole i najdraži brate naš Đuro, neka Ti je večna hvala i slava! —

Posle tužaljke, koju je otpevao ruski pevački hor, uz počasni plotun, koji je ispalio vod vojnika, kovčeg s mrtvim telom brata Đure Paunkovića spušten je u raku na večno počivalište.

u borbi sa svakidnjim sitnim i krupnim nedaćama, Sokoli nemaju mogućnosti da se na svakom koraku vide i istaknu. Ali zato su oni ipak tu, svaki na svom mestu. Soko, mali trudenik, na skromnom položaju, svojom sokolskom svešću, sokolskom voljom i sokolskim moralom čvrsto stoji na braniku čovekovih i naših narodnih najosnovnijih prava. Kad dođe momenat, onda će se moći tek jasno videti kolike su te moralne vrednosti.

Sestre i braćo, tek što je završen slet u Pragu. Još su nam pred očima jasne slike onih nezapamćenih manifestacija. Još tako živo vidimo one nepregledne mase kako se talasaju, hiljade i hiljade, desetina hiljada ljudi kako se pod jednom nevidljivom komandom kreću jednim pravcem, udaraju istim korakom, dišu jednom dušom, nose jednu misao i stapaju se u jednu volju.

Sestre i braćo, grandiozno je to bilo u punom smislu reči. Kad se to vidi, onda se zaboravlja sve malo i sitno i onda u nama raste svest kako je Sokolstvo veliko. Teško je naći reči koje bi verno opisale to što srce sada oseća. To treba videti i tada nastaje u čovekovoj duši saznanje jedne i nevidljive i nečujne, tajne snage.

Ja se zajedno s vama ponosim što smo mi, jugoslovenski Sokoli, sa našim naraštajem, našim članstvom i našom vojskom u tim manifestacijama zauzimali dostojno mesto i što smo bili predmet velike pažnje i ljubavi.

Gledao sam naše članstvo u Pragu. Bilo ih je razne starosti i raznog zanimanja. Promatrajući ih u mojoj svesti, oživele je slike njihovog spremiranja za Prag. Koliko je bilo tu pregaranja, koliko ličnih žrtava, koliko od njih su otkidali od sebe i od svojih provoda, često od najnužnijih potreba da bi sakupili trošak za put. Bilo je i takvih koji su nekoliko dana jeli samo ono što su poneli, a posle su se hranili kojekako, pronalazili i dovičali se da što jeftinije prođu, ali glavno je oni su bili tu. Ono što je ovde najvrednije, to je činjenica, da ih niko nije na taj put šilio, niko im to nije naređivao, vodila ih je njihova vera, njihova sokolska svest, a to je, sestre i braćo, najveća i najdostojnija disciplina sa kojom se ništa ne može meriti. To je baš ta velika snaga. Bilo je tamo nekoliko braće kojima je to po redu peti slet u Pragu, nijedan nisu propustili. Neki su čak, pola u šali pola u zbilji, govorili: Osećao sam veliku potrebu da još pre smrti obavim tu sokolsku dužnost.

Sestre i braćo, površno gledajući izgledaju to sasvim obične stvari. Ali nije to tačno. Treba svaki slučaj ponosob u dubinu sagledati, pa da se vidi koliko je sve to zajedno uzvešći vredno divljenja i dubokog poštovanja.

Eto, sve su to razlozi zbog kojih ja vedro gledam u budućnost sokolsku i koji pojačavaju veru moju u Sokolstvo. Zeleo sam tu svoju misao ovako prosto i jednostavno da razvijem pred vama, želeo bi da tu svoju veru u vas prelijem, jer iz vere niče samosvest, iz vere u celinu rezultira i vera u samog sebe, a iz svega se onda rađa zanos koji je toliko potreban u današnje vreme u sokolskom radu.

Ali, drage moje sestre i draga braćo, sve to što sam sada izneo ne

znači da mi treba da se u toj našoj veri i tom zanosu uljuljkamo i da samo od toga čekamo rešenje naših pitanja. Sve to treba da pređe u jednu živu sokolsku akciju i da rasplamti u naina volju da dademo toj svojoj veri i tom raspoloženju dostojnu formu.

Pred nama stoje velike dužnosti. Bratski češkoslovački narod priredio je svoj slet u najkritičnijoj fazi svoga narodnog i državnog života. Tim svojim velikim delom oni mogu biti zaista ponosni. Oni su na tom sletu dokazali u punoj meri svoju sokolsku svest. Tri dana je, sestre i braćo, njihovo članstvo nastupalo. Trideset hiljada ljudi tri dana nije znalo za odmor ni za razonode i sva tri dana svako je ostao od ranog jutra do kasne večeri na svojoj dužnosti. Bilo ih je tako koji tri dana Praga ni videli nisu, stanovali su daleko, zorom dolazili na sletišta i tamo ostajali ceo dan. Bilo je tamo braće koja sletišta videla nisu, nisu mogla da vide ni jednu tačku, ni one tačke svog Sokolstva kojima se ponosi cela češkoslovačka, jer su ih dužnosti vezale za mesta udaljena od stadiona i svako je na svom mestu nepomično ostao do kraja bez žaljenja bez prigovora.

Sestre i braćo, pred nama je naš slet 1941 godine, naš veliki, naš jubilarni slet. Nije to više daleko. Istina, naš slet se neće provoditi u takvoj atmosferi, kao u Pragu, ali zato se on vrši u jednoj za nas, za naš narod, za našu zemlju, veoma značajnijoj godini. Značajnijoj i po naš unutrašnji i spoljni život. Te godine stupa na presto, preuzima vršenje kraljevske vlasti naš mladi Kralj — naslednik našeg Velikog Kralja, za koga smo mi vezani krvlju i srcem svojim. Tada će on da preuzme kraljevske dužnosti u Svoje ruke. Naša zemlja će u toj godini biti predmet pažnje čitavog sveta. U nju će se sleći diplomatska i žurnalistička elita Evrope da vide taj značajni događaj. Na to treba stalno da mislimo. Svi će oni tada da gledaju i želeće da ocene snagu našega naroda. Te godine mi Sokoli treba da odigramo veoma važnu ulogu u tim svečanostima. Mi treba da budemo spremni da pokažemo tada našu snagu i naše sposobnosti. Nama to neće i ne sme biti teško. Jer niko od svih tih gledalaca neće moći u potpunosti shvatiti šta taj događaj za nas Sokole znači. Oni će sve to promatrati sa političke tačke gledišta, a za nas će to biti jedna velika moralna manifestacija i zadovoljština.

Da malo evociramo. Ubili su Onoga koji je s nama rastao, koga smo u srcu

nosili i koji nas je duboko, elementarnom ljubavlju voleo, koji je s nama stradavao i sa nama zajedno i krvlju i celim bićem svojim stvarao ovu zemlju. On i mi i naša zemlja — svi smo mi bili jedno.

I najednput sve je to nemilosrdno presečeno. Mi smo ostali sa jednim slabim i nejakim detetom. Ali sad se zbiva jedno čudo. To dete prestaje biti za nas samo legalni naslednik prestola. Ono postaje oličenje naše tragedije i najednom u našim dušama stvara se jedan amanet — svetinja — nešto što smo svi mi i po zakonu srca i krvi svoje, i po dužnosti svojoj obavezni da čuvamo. Sav naš bol pretvorio se tada u jednu akciju usredsređenu na to dete. On postaje oličenje naših težnji i naših nada. Već samim tim što je pod takvim uslovima to dete ostalo naslednik prestola oko njegove glave stvara se jedan neobičan oreol, ne oreol koji vidimo oko glave svetaca, nego oreol koji znači duboka stremljenja celog jugoslovenskog naroda, oreol sjajan ne što je zlatan nego što je sačinjen iz najtanjih i najsuptilnijih niti duše našega naroda. Taj oreol postao je ujedno, i naš narodni protest protiv gnusnih ubica, protiv nasilja i terora, protiv gaženja prava malih naroda koji ni do čega nisu jeftino došli i koji su sve što imaju i što su dobili skupo platili.

I gajili smo našega ptica sokolici, gajili Ga velikim trudom i ljubavlju, u teškim danima, da bi mogli da kažemo: Evo Ga — evo nas! On je naše oličenje, On je naša volja, On i mi naša zemlja, opet smo jedno.

Sestre i braćo, tako se to mora gledati i tako to jeste.

Eto, zato je stupanje našega Mladog Kralja na presto, preuzimanje kraljevske vlasti, za nas događaj naročito veliki. On je satisfakcija nama za onaj duboki jecaj koji se prolomio našim dolinama, lugovima i planinama 1934 godine. On je nagrada za sav pretrpljeni strah koji smo tada preživeli.

Ali mi svemu tome moramo dati dostojno spoljašnju formu. Mi to moramo i pred drugima manifestovati, mi vidno moramo pokazati svoju snagu i svoju disciplinu.

Zato smo i stvorili sokolsku Petrovu petoljetku, zato smo se i zavetovali a zavet smo dužni da ispunimo, jer ko se o to ogreši stiže ga neminovno kazna. Naša kazna bi bila naše saznanje da u očima sveta i sami u svojim očima nismo ono što sokolsko ime znači. To bi ujedno bila naša moralna propast.

Ja verujem da će Sokolstvo dostojno da manifestuje na sokolskom sletu 1941 godine svoju snagu — ali sestre i braćo, treba mnogo da radimo. Veoma mnogo. Šta treba da radimo? Učili su vas već drugi, čučete to i ovde, ali vi treba sami to da osetite. Svaki sam svojim instinktom treba da uradi ono što se od njega traži. Ja bi želeo samo da vam kažem i podvučem ovo: Izgrađujte svaki na svom mestu svest i volju sokolsku, razvijajte čast i dostojanstvo, budite onu životvornu snagu u našem članstvu koja je davala čudotvornu moć herojima našega naroda u najtežim danima. Izgrađujući tako Sokole vi ujedno izgrađujete i čoveka koji će znati šta su njegova prava i dužnosti i koji će tako osposobljen moći da posluži svome narodu. Tu unutar-

nju snagu, to o čem sam sada govorio, ne može niko nikakvim zakonom da nam ulije, to moramo sami sebi da dademo.

Eto, to su moje misli i moje želje na početku ove naše prosvetne škole.

Želeći vam, sestre i braćo, od sveg srca da se u ovom prijateljskom i gostoljubivom domu prijatno osećate, da vam dani provedeni ostanu najlepši sokolski doživljaji, ja isto tako želim da odavde odete ojačani, obogaćeni znanjem i iskustvom, da bi mogli što uspešnije ispuniti sokolske dužnosti koje vas čekaju. Ne zaboravite, da je samo ona celina granitna i snažna koja je sastavljena iz svesnih i čvrstih pojedinaca. Na vama je da te pojedince izgrađujete.

Zdravo! —

Saučešća Savezu SKJ povodom smrti zamenika starešine brata Đure Paunkovića

SAUČESCE KRALJEVSKOG NAMESNIKA DR. I. PEROVIĆA

Beograd. — Povodom teškog gubitka brata Paunkovića, vrlog sokolskog radnika i borca, primite moje iskreno saučešće.

Dr. Perović,
kraljevski namesnik.

Među prvima stigao je telegram saučešća Nj. Vel. Kralja i Nj. Kr. Vis. Kneza Namesnika Pavla.

SAUČESCE NJ. VEL. KRALJA I NJ. KR. VIS. KNEZA NAMESNIKA PAVLA

Bled. — Molim primite iskreno saučešće Njegovog Veličanstva Kralja i Moje povodom gubitka koji je zadesio Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije smrću Đure Paunkovića, zaslužnog sokolskog radnika.

PAVLE

Dalje je Savez SKJ primio sledeća saučešća:

SAUČESCE KRALJEVSKOG NAMESNIKA DR. R. STANKOVIĆA

Beograd. — Povodom smrti uvaženog Đure Paunkovića, zamenika starešine Sokola, izvolite primiti moje iskreno saučešće.

Radenko Stanković
kraljevski namesnik.

SAUČESCE PRETSEDNIKA VLADE DR. M. STOJADINOVIĆA

Bled. — Povodom smrti našeg odličnog brata Sokola Đure Paunkovića molim upravu da primi moje najdublje saučešće.

Dr. Milan Stojadinović,
Pretsednik Ministarskog saveta

SAUČESCE NJ. SV. PATRIJARHA GAVRILA

Beograd. — Primate naše iskreno saučešće povodom nenaknadivog gubitka smrću uvaženoga Đure Paunkovića, zamenika starešine Sokola. Molimo se Bogu da pokojniku podari rajsko naseље u carstvu nebeskom.

Patrijarh srpski Gavriilo

SAUČESCE MINISTRA FIZICKOG VASPITANJA DR. VJ. MILETIĆA

Beograd. — Saučestvujući u vašoj dubokoj žalosti za vrednim i zaslužnim vašim zamenikom starešine, našim poštovanim i neumornim nacionalnim radnikom Đurom, molim da bratski Savez izvoli primiti moje duboko i iskreno saučešće.

Dr. Miletić,
ministar fizičkog vaspitanja naroda.

SAUČESCE MINISTRA FINANSIJA DR. D. LETICE

Vrnjci. — Duboko žalim gubitak Đure Paunkovića.

Dušan Letica

SAUČESCE MINISTRA POSTA ČVRKICA

Beograd. — Povodom smrti našeg brata Sokola Đure Paunkovića, molim Upravu da primi moje saučešće.

Ministar Čvrkić

SAUČESCE MINISTRA VOJSKE I MORNARICE GENERALA MARIĆA

Povodom smrti zamenika starešine Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, velikog i nacionalnog radnika i senatora, poč. Đure Paunkovića, molim da primite moje najdublje saučešće.

Ministar vojske i mornarice
Ljubomir Marić

SAUČESCE MINISTARSTVA FIZICKOG VASPITANJA NARODA

U dubokoj žalosti za teškim gubitkom bratom Đurom, našim velikim i neumornim sokolskim radnikom, molim bratski Savez da izvoli primiti naše iskreno saučešće.

Za Kabinet Ministra fiz. vasp. naroda:
pravni referent Vojnović

Pokojni brat Đura Paunković pri otvaranju Prosvetne škole Saveza SKJ u Beogradu dne 8 o. m. Ovo je ujedno i poslednji snimak pok. brata Đure Paunkovića

**SAUČEŠĆE PRETSEDNIKA
BUGARSKÉ VLADE DR. G.
KJOSEIVANOVA**

Sofija. Vama i jugoslovenskim Sokolima izražavam srdačno saučešće nad velikim gubitkom koji Vas je zadesio smrću nezaboravnog Đure Paunkovića.

Dr. Georgi Kjoseivanov,
ministar-pretседnik

**SAUČEŠĆE BUGARSKOG
POSŁANSTVA**

Beograd. — Molim da primite iskreno saučešće povodom smrti uvaženog Đure Paunkovića.

Bugarsko Poslanstvo

**SAUČEŠĆE ČESKOSLOVACKOG
POSŁANSTVA**

Beograd. Duboko potresen povodom gubitka koji je zadesio Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije smrću brata Đure Paunkovića, zamenika starešine Sokola Kraljevine Jugoslavije primite u ime Poslanstva Čehoslovačke Republike u Beogradu najiskrenije saučešće.

Brat Đura Paunković bio je ne samo zaslužni sokolski radnik, već i iskreni prijatelj češkoslovačkog naroda i vatreni pobornik za slovensko jedinstvo. Češkoslovački narod sačuvaće brata Đuru Paunkovića u večitoj uspomeni.

Dr. Bahtjik

Opravnik poslova

**SAUČEŠĆE PRETSEDNIKA
NARODNE SKUPŠTINE S. ČIRIĆA**

Beograd. — Povodom smrti Đure Paunkovića, zamenika starešine Sokola Kraljevine Jugoslavije, zaslužnog i neumornog sokolskog radnika, molim Savez da primi iskreno i toplo saučešće Narodne Skupštine i moje.

Stevan Čirić,

pretседnik Narodne skupštine

**SAUČEŠĆE SAVEZA SLOVENSКОG
SOKOLSTVA**

Prag. — Savez slovenskog Sokolstva izražava duboko saučešće povodom smrti brata Đure Paunkovića.

Dr. Bukovski.

**SAUČEŠĆE ČESKOSLOVACKÉ OBCE
SOKOLSKÉ**

Prag. — Češkoslovačko Sokolstvo tuže s Vama nad gubitkom zaslužnog vašeg radnika brata Đure Paunkovića.

Obec Sokolska

**SAUČEŠĆE SAVEZA BUGARSKIH
JUNAKA**

Sofija. — Savez Junaka i junačka Bugarska saučestvuju na velikom gubitku koji vas je zadesio smrću i u nas i u vas opšte uvaženog zamenika starešine. Bog da prosti Đuru!

Rastko Atanasov,

pretседnik Saveza Junaka.

**SAUČEŠĆE SAVEZA POLJSKOG
SOKOLSTVA**

Varšava. — Rastužena srca zbog neočekivanog gubitka brata Paunkovića, zaslužnog i istinskog Sokola, šaljem o izraz dubokog saučešća. Slava njegovoj uspomeni!

Savez Poljskog Sokolstva

**SAUČEŠĆE SAVEZA RUSKOG
SOKOLSTVA**

Sremski Karlovi. — Savez ruskog Sokolstva deli zajedničku tugu prilikom smrti neprežaljenog brata našeg dragog Đure Paunkovića.

Roman Drejling

**SAUČEŠĆE PRETSEDNIKA
ZAGREBACKÉ OPŠTINE DRA T.
PEJČIĆA**

Zagreb. — Povodom nenadne smrti Đure Paunkovića, velikog sokolskog prvaka, odanog i zaslužnog rodoljuba te iskrenog propagatora slavenske solidarnosti, duboko potresen molim da primite izraz mog iskrenog saučešća.

Dr. Teodor Pejčić,

pretседnik općine grada Zagreba

Banja Luka. — U opštoj tuzi celokupnog Sokolstva za bratom starešinom Paunkovićem saučestvuje i Sokolstvo župe Banja Luka.

Beograd. — Iznenađna smrt našeg našeg bivšeg dugogodišnjeg i zaslužnog starešine župe u najtežim časovima njenog formiranja i drugog zamenika Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije brata Đure Paunkovića, urezala je u našim srcima tragove duboke boli i tuge.

Ovaj težak gubitak za naše Sokolstvo budi u nama nezaboravne uspomene na vrlo pokojnika, koji se sav svom dušom i srcem posvetio Sokolstvu i narodu, i na njegov istrajni, neumorni i koristan rad od najmlađih dana pa sve do smrti, na ostvarenju sokolskih ideala.

Pridružujući se opštoj sokolskoj žalosti, uprava Sokolske župe Beograd u ime svoje i svojih pripadnika izražava duboko i iskreno žaljenje, i ujedno moli bratski Savez SKJ, da to izvoli dostaviti supruzi gospođi Paunković. Bratu Đuri Paunkoviću večna slava!

Tajnik,

Zam. starešine

Dušan Živković Dr. Branko Čipčić.

Banja Luka. — U opštoj tuzi celokupnog Sokolstva za bratom starešinom Đurom Paunkovićem saučestvuje i Sokolstvo župe.

Banja Luka.

Cetinje. — Sokolska župa Cetinje izražava saučešće nad gubitkom zamenika starešine Saveza bratom Paunkovićem, koji je predano i neumorno do poslednjeg časa delovao na sokolskom polju. Zdravo!

Starešina: **Gavra Milošević.**

Tajnik: **Milutin Ivanović.**

Novi Sad. — Povodom smrti brata Đure Paunkovića, drugog zamenika starešine SSKJ, Sokolska župa Novi Sad u ime celokupnog članstva izjavljuje najdublje saučešće.

Sokolska župa Novi Sad

Split. — Duboko žalimo nenadni gubitak zaslužnog starešine brata Đure Paunkovića.

Župa Split

Sibenik. — Sokolstvo župe Sibenik-Zadar sudeluje u žalosti nad smrću brata Paunkovića. Slava mu!

Župa Sibenik

Tuzla. — Duboko potreseni saučestvujemo u opštoj žalosti za izgubljenim milim starešinom bratom Paunkovićem.

Župa Tuzla

Užice. — Članstvo naše župe oplakuje smrt brata Paunkovića.

Župa Užice

Banja Luka. — Saučestvujući u našoj opštoj sokolskoj tuzi povodom smrti brata starešine Đure Paunkovića, molimo Savez da kod porodice pokojnikove bude tumač našeg iskrenog saučešća.

Sokolsko društvo u Banja Luci

Beograd. — Povodom smrti brata Đure Paunkovića, bivšeg starešine našeg društva i starešine Saveza, ovom prilikom primite naše najiskrenije saučešće nad nenaknadivim gubitkom vrlo Sokola i starešine. Ujedno se moli bratski Savez, da bude tumač našeg iskrenog bola i kod porodice vrlo pokojnika.

Sokolsko društvo Beograd Matica

Beli Manastir. — Duboko potreseni i sa bolom primismo vest o smrti brata Paunkovića. Sokolska porodica izgubila je jednog od najboljih i najzaslužnijih članova, čiji je gubitak nenaknadiv. Odajemo poštu velikom bratu. Neka mu je slava, a Savezu bratsko saučešće.

Sokolsko društvo Branjin Vrh Šećerana

Bileća. — Ožalošćeni smrću velikog Sokola brata Paunkovića primite naše iskreno bratsko saučešće. Zdravo!

Sokolsko društvo Bileća

Bijeljina. — Šaljemo iskreno saučešće povodom smrti neumrlog sokolskog trubenika brata Paunkovića.

Sokolsko društvo Bijeljina

Veliko Gradište. — Saučešće u žalosti za bratom Paunkovićem.

Sokolsko društvo Veliko Gradište

Kreka. — Članstvo Sokolskog društva Kreka duboko ožalošćeno povodom smrti dragog starešine brata Đure izražava Savezu i porodici najdublje saučešće.

Starešina, Vukanović

Loznica. — Sokolsko društvo Loznica izjavljuje saučešće povodom smrti brata starešine Đure Paunkovića

Novi Sad. — Petrovaradinsko Sokolsko društvo iskreno oplakuje smrt brata Đure i izražava svoje duboko saučešće.

Starešina Višošević

Opuzen. — Duboko potreseni smrću brata Đure učestvujemo u zajedničkoj

Društvo Opuzen

Otočac. — Sokoli matičnog društva i sokolskih četa oplakujući smrt brata Đure Paunkovića, zamenika našeg starešine, izražuju bratsko saučešće.

Starešina ppukovnik Nikolić

Pančevo. — Primite najiskrenije saučešće povodom smrti zaslužnog Sokola brata Paunkovića.

Sokolsko društvo Pančevo

Požarevac. — Povodom smrti brata Đure Paunkovića molimo da njegovoj porodici izrazite naše iskreno saučešće.

Sokolsko društvo Požarevac

Ražanj. — Pridružujemo se opštoj žalosti za izgubljenim nam dragim bratom podstarešinom Đurom čije će ime večito blistati u istoriji jugoslovenskog Sokolstva. Slava mu! U ime članova Sokolskog društva:

Tajnik, **Protić**

zam. starešine **Blagoje Stefanović**

Ruma. — Povodom smrti brata Paunkovića, zamenika starešine Saveza Sokola, borca, propagatora jugoslovenske sokolske nacionalne misli, saučestvuje starešinstvo Sokolskog društva

Ruma

Split. — Duboko potreseni nenadnom smrću milog brata podstarešine, pridružujemo se sa vama u bolu.

Sokolsko društvo Split

Tuzla. — Povodom iznenadne smrti milog starešine brata Paunkovića naše bratsko saučešće.

Društvo Bukinje

Tuzla. — Neizmerno ožalošćeni saučestvujemo u velikom bolu za izgubljenim starešinom bratom Paunkovićem.

Društvo Tuzla

Pančevo. — Nenadna smrt brata starešine Đure Paunkovića potresla je teško srca svih Sokola. Primite bratsko saučešće.

Dr. Metikoš

Topusko. — Iskreno saučešće povodom smrti brata Đure izjavljuje.

General Živković

Karlovac. — Nestankom našeg brata Đure iz naše sredine, gubi Sokolstvo svog odličnog predstavnika, a narod odličnog pobornika. Taj gubitak bolno je odjeknuo u srcima svih njegovih starih sokolskih suradnika. Primite moje bratsko saučešće.

Malović

Nikšić. — Povodom smrti brata Paunkovića moje najdublje saučešće.

Mudričić

Soko Banja. — Izjavljujem duboko saučešće povodom smrti brata Đure Paunkovića, zamenika starešine. Slava mu!

Stefanović

školski nadzornik iz Smedereva

Beograd. — Prilikom prerane smrti zamenika starešine Đure Paunkovića, čast mi je izraziti Vam moje duboko saučešće.

Drago Ulaga

Beograd. — Povodom smrti vašeg uvaženog brata starešine, velikog nacionalnog radnika i borca Đure Paunkovića, molimo bratski Savez, da izvoli primiti naše iskreno i duboko saučešće.

Vatrogasni savez Kraljevine Jugoslavije

Kruševac. — Starešinstvo sa članstvom pridružuje svoj bol za izgubljenim podstarešinom Paunkovićem.

**Starešinstvo Sokolskog društva
Kruševac**

Maribor. — Ob nenadne smrti zaslužnoga saveznoga podstarešine brata Paunkovića izrekamo naše iskreno sožalje.

Sokolsko društvo Ruše

Sremska Mitrovica. — Sokolsko društvo Sremska Mitrovica izražava saučešće povodom smrti brata Paunkovića i žali gubitak koji je naše Sokolstvo zadesilo njegovom smrću. Slava mu!

Starešina Boško Novaković

Kula. — Povodom iznenadne smrti brata starešine Đure Paunkovića preko bratske savezne uprave izražavamo iskreno saučešće.

Sokolsko okružje i društvo Kula

Prag. — Čast i slava uspomeni Đure Paunkovića. Tugujem s Vama.

Pelikan

Zagreb. — Duboko potresen preranom smrću brata Đure, molim bratsku Upravu da primi izraz mog iskrenog saučešća.

Dr. Verk

Stara Pazova. — Povodom smrti dugogodišnjeg starešine beogradske župe a sada zamenika starešine Saveza, pokojnog brata Đure Paunkovića, izražavamo naše duboko i iskreno saučešće.

Sok. društvo Stara Pazova.

Celje. — Ob smrti brata podstarešine Paunkovića izreka sožalje.

Župa Celje

Niš. — Povodom smrti vrednog sokolskog radnika brata Paunkovića primite naše bratsko saučešće. Slava i hvala bratu Paunkoviću!

Starešina društva Stevanović

Bjelovar. — Prigodom teškog gubitka koji je zadesio Sokolstvo Kraljevine Jugoslavije smrću neprežaljenog i nenadoknadivog brata Paunkovića, izriče uprava Sokolskog društva Bjelovar svoju iskrenu žalost i saučešće.

Uprava

Bjelovar. — U prevelikoj boli povodom gubitka neprežaljenog brata starešine Paunkovića, iskreno saučestvuje celokupno Sokolstvo Sokolske župe Bjelovar, moleći podjedno bratsku upravu Saveza da naše najiskrenije saučešće izrazi i porodici dragog brata Paunkovića.

Uprava župe

Sisak. — Naglu smrt brata Paunkovića oplakuje sa čitavim Sokolstvom.

Sokolsko društvo Sisak

Crvenka. — Primivši tužnu vest, da je Vaš uvaženi suprug i veliki sokolski radnik umro, hitamo da Vam ovim izjavimo duboko saučešće laka mu jugoslovenska crna zemlja koju je žarko ljubio. U ime Sokolske čete Nova Crvenka.

tajnik M. Kanapara,

starešina Sava Šljepčević

Sarajevo. — Ganuti smrću brata zamenika starešine Đure Paunkovića, izražavamo naše najiskrenije saučešće i molimo da ispred nas izjavite saučešće ožalošćenoj porodici.

Društvo Sarajevo — Matica

Obrenovac. — Duboko potreseni smrću uvaženoga brata Đure Paunkovića, velikoga Jugoslavena, našega iskrenog prijatelja, sa bolom izjavljujemo sestriško saučešće.

**Obrenovačka ženska podružina,
pretседnica Ljub. Mičićka**

Obrenovac. — Sokoli Obrenovca duboko žale smrt brata Đure Paunkovića. Neka je slava bratu Đuri Paunkoviću!

Uprava Sok. dr. Obrenovac

Gračanica. — Duboko ožalošćeni smrću našeg zamenika starešine, šaljem iskreno saučeeće.

Sokolsko društvo

Beograd. — U golemoj tuzi za Đurom Paunkovićem, II zamenikom starešine Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije i članom uprave našega udruženja, podnosimo Vam svoje bolno saučeeće. Bog neka mu da rajsko naselje za velika dela koja je svim srcem poduzimao za dobro Kralja i države i učestvovao u svakom radu za dobro celog naroda.

Molimo Vas, da primite osobit izraz našeg poštovanja prema Savezu.

Za Upravu: Dr. Nikola Vučetić, predsednik Udruženja.

Beograd I. — Pridružujući se opštoj sokolskoj žalosti, uprava Sokolskog društva Beograd I u ime svoje i svojih pripadnika izjavljuje duboko saučeeće povodom smrti starešine brata Đure Paunkovića.

Starešina Đorđe Ilić

Bosanski Novi. — Smrt je pokosila velikog sokolskog radnika i borca našeg zamenika starešine Đuru Paunkovića. Tuzi i žalosti priključuje se

Bosanski Novi

Bački Brestovac. — Učestvujemo u nenaknadivom gubitku nad smrću brata Paunkovića.

Sokolsko društvo Bački Brestovac

Skoplje. — Sokoli i Sokolice sa juga naše Kraljevine izjavljuju duboko žaljenje za svojim izgubljenim bratom starešinom Đurom Paunkovićem.

Starešina Branovački

Vojnik. — Povodom smrti brata potstarešine Paunkovića naše duboko sožalje.

Sokolsko društvo Vojnik

Kamnik. — Ob smrti brata Paunkovića naše iskreno sožalje.

Sokolsko društvo Kamnik

Sarajevo. — Uprava župe, okupljena na komemorativnoj sednici, u najdubljem bolu izražava Vam svoje najiskrenije saučeeće povodom nenadane smrti nezaboravnog sokolskog trubbenika zamenika starešine brata Đure Paunkovića, čije ćemo ime zadržati u trajnoj i svetloj uspomeni.

Sokolska župa Sarajevo

Makarska. — Pridružujemo se žalosti koja nas je zadesila smrću brata potstarešine Paunkovića.

Sokolsko društvo

Beograd. — Uprava „Srpske majke“ moli da primite iskreno saučeeće za izgubljenim vrlim zamenikom starešine Sokola Đurom Paunkovićem u ime „Srpske majke“ predsednica.

Ljubica M. Čolović

Radoljica. — Bolno dirnut smrću mog prijatelja, našeg zaslužnog potstarešine brata Đure, molim Vas da primite moje iskreno saučeeće.

Senator Dr. Andelinović

Ljubljana. — Ob nenadni smrti veleslužnoga Sokola brata Paunkovića prejmite naše globoko čuteno sožalje.

Sokolska župa Ljubljana

Makarska. — U teškoj sokolskoj žalosti za bratom Paunkovićem primite moje saučeeće.

Jovan Petrović

Beograd. — Povodom smrti velikog nacionalnog radnika i zamenika Vašeg starešine Đure Paunkovića, Savez inžinjerskih komora izjavljuje svoje sa-

učestvovanje u velikom nacionalnom gubitku. Večan spomen počivšem Paunkoviću.

Predsednik inž. M. Smiljanić, sekretar inž. V. Nenadović

Ljubuški. — Povodom nenadnog gubitka brata Đure Paunkovića ova uprava u ime čitavog članstva izražuje svoje duboko saučeeće.

Zamenik starešine Jakšić

Slatina Radenci. — Primite duboko saučeeće povodom smrti brata starešine Paunkovića.

Dr. Riko Fuks

Petrovgrad. — Povodom smrti brata Đure Paunkovića, zamenika starešine Saveza, izjavljujemo bratskoj Upravi Saveza iskreno i bratsko saučeeće u ime svih jedinica.

Sok. župa Petrovgrad

Tetovo. — Gubitak vrlor brata, odličnog potstarešine Saveza, brata Paunkovića najiskrenije žalimo.

Uprava

Zagreb. — Izvršni odbor župe na današnjoj komemorativnoj sednici sa velikim je bolom primio vest brata Paunkovića. Njemu vječnaja pamjat, Vama bratsko saučeeće i zdravo!

Župa Zagreb

Novo Mesto. — Od prerani smrti brata Paunkovića izrekamo bratskemu Savezu bratsko sožalje.

Župa Novo Mesto

Osijek. — Prilikom smrti brata Đure Paunkovića primite duboko saučeeće.

Župa

Ljubljana. — Povodom teškog gubitka koji je zadesio jugoslovensko Sokolstvo smrću veleslužnoga sokolskog radnika gospodina Paunkovića primite iskreno saučeeće.

Dr. Albert Kramer

Kranj. — Od smrti drugoga namestnika starešine izrekamo iskreno sožalje.

Župa Kranj

Mostar. — Iskreno dirnuti smrću starešine našeg brata Paunkovića i istinskog prijatelja delimo preteški bol.

Uprava župe

Sušak. — Starešinstvo, uprava i čitavo članstvo župe Sušak-Rijeka žali te-žak gubitak brata Đure Paunkovića, drugog zamenika starešine.

Za sokolsku župu Sušak-Rijeka starešina Ivo Polić

Leskovac. — Leskovački Sokoli mole bratski Savez da primi naše saučeeće u bolu koji zadesi naše Sokolstvo smrću dragog nam brata Đure Paunkovića, zamenika starešine Saveza, kao i da bude tumač našeg bola u ovoj tuzi kod njegove obitelji koja ovu zadesi njegovom smrću. Hvala i slava Đuri Paunkoviću!

Sokolsko društvo

Gospić. — Smrt brata Paunkovića osetljiv je i veliki gubitak za naše Sokolstvo u ovim ozbiljnim vremenima i zbog toga pridružujući se dubokoj sokolskoj žalosti kličemo: Slava bratu Paunkoviću!

Sokolsko društvo Gospić

Zavala. — Duboko tronuti smrću velikog sokolskog radnika brata Paunkovića pridružujemo se opštoj žalosti.

Sokolska četa

Višegrad. — Povodom teškog gubitka zamenika starešine brata Paunkovića učestvujemo u tuzi, izjavljujuci saučeeće.

Sokolsko društvo Višegrad

Makarska. — Duboko ožalošćen smrću dragog brata Paunkovića izjavljujemo Savezu iskreno saučeeće na teškom gubitku.

Artamonov

Beograd. — Povodom iznenadne smrti velikog Sokola i zamenika starešine Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije poč. Đure Paunkovića, u ime sirotinje primite izraz mog dubokog saučeeća, pridružujući se bolu svima vama koji osećate nenaknadljiv gubitak smrću Đure Paunkovića.

Za udruženje za pomaganje sirotinje Milovan Pantović

Brno. — Sokolska župa Bratislavsko-Masarikova izražava iskrenu žalost nad gubitkom brata zamenika starešine Đure Paunkovića.

Županja. — Duboko potreseni žalimo gubitak brata Đure Paunkovića i saučestvujemo s vama.

Sokolsko društvo

Sinj. — Duboko dirnuti smrću drugog potstarešine brata Đure Paunkovića izražujemo bratsko saučeeće.

Sokol Sinj

Maribor. — Nesmrtna slava velikemu sokolu bratu Paunkoviću!

Župa Maribor

Karlovac. — Duboko smo rastuženi smrću starešine brata Paunkovića. Molimo bratsku saveznu Upravu da u ime celokupnog članstva i Uprave ove župe primi iskreno saučeeće.

Župa Karlovac

Olovo. — Povodom nenaknadivog gubitka brata Đure Paunkovića, zamenika starešine Sokola, i vrednog radnika na sokolskom polju, primite iskreno saučeeće i udeo u žalosti i tuzi koja nas je ovim pogodila.

Sokolsko društvo Olovo

Tučepi. — Duboko tronuti bolom u duši klanjamo se pred odrom neumrlog brata Paunkovića i izražavamo naše duboko saučeeće.

Sokolska četa Tučepi

Malinska. — Povodom preranog gubitka zaslužnog starešine brata Đure Paunkovića, molim primite bratsko saučeeće. Slava bratu Đuri!

Milan Komadina

Korčula. — U velikoj boli nad gubitkom našeg milog starešine iskreno saučestvuje.

Sestra Perica Mlinarić

Županja. — Duboko potreseni, žalimo gubitak brata Đure Paunkovića i sudelujemo s vama u žalosti.

Sokolsko društvo

Niš. — Delimo boli za izgubljenim bratom Đurom.

Župa Niš

Sušice Đurđenovac. — Povodom smrti brata Đure Paunkovića izražavamo svoju duboku žalost i sućut.

Sokolsko Društvo Đurđenovac

Dubrovnik. — U tuzi za bratom Đurom učestvuje.

Dimitrije Petrović

Niška Banja. — Delimo Vaš bol za gubitkom našeg velikog neumornog radnika Paunkovića, neumornog pobornika našeg slavom uvenčanog Sokolstva, vazda primernog građanina i odličnog druga. Slava mu!

Milan Milojević

Sarajevo. — Iskreno oplakujem smrt našeg čestitog brata Đure, neumornog sokolskog neimara, vrlor i vernog borca za uzvišene jugoslovenske ideale, i molim bratski Savez da primi moje duboko saučeeće u tuzi.

Atanasije Šola, senator

Zagreb. — Prilikom smrti vašeg potstarešine Đure Paunkovića, našeg velikog prijatelja, primite izraz našeg iskrenog i dubokog saučeeća.

Jugoslovenski olimpijski odbor, Dr. Hadži Stevan

Sofija. — Moje iskreno i srdačno saučeeće.

Dr. Minev

Moje duboko saučeeće.

Dr. Uroš Krulj, senator

Zemun. — Nenadana smrt našeg brata Đure Paunkovića, II zamenika starešine Saveza SKJ i bivšeg dugogodišnjeg zaslužnog starešine beogradske Sokolske župe, i sokolskog javnog radnika, bolno je odjeknula u našim sokolskim srcima.

Simpatije brata Paunkovića, koje je uvek gajio prema ovom društvu, razumevanjem naših potreba i njegova pomoć, nailazile su u našim redovima na topao prijem. Stoga njegova smrt izaziva iskreno žaljenje tim više, što će taj gubitak osetiti celokupno naša sokolska organizacija.

Pridružujemo se u bolu i tuzi ostalima, i molimo da izvolite primiti izraz našeg dubokog saučeeća sa uverenjem, da će ime brata Paunkovića ostati trajno zabeleženo u našim uspomena.

Slava bratu Đuri Paunkoviću, zameniku starešine Saveza SKJ!

Sokolsko društvo Zemun — Matica Brčko. — Ispred sokolskog društva Brčko upućujemo najiskrenije saučeeće povodom smrti brata Đure Paunkovića. Zdravo!

Sokolsko društvo

Pakrac. — Današnja vest o smrti brata Paunkovića duboko nas je potresla pa je u crno zavela bratski Savez kao i celokupno naše Sokolstvo. U toj našoj prevelikoj boli hitamo da bratskom Savezu izrazimo naše iskreno saučeeće nad gubitkom neumrlog i vrlo zaslužnog Sokola. Zdravo!

Sokolsko društvo Pakrac

Varaždin. — Povodom smrti zaslužnog zamenika starešine Saveza SKJ, brata Đure Paunkovića, izvolite primiti izraz dubokog saučeeća celokupnog članstva.

Sokolsko društvo Varaždin

Beograd. — Povodom smrti Đure Paunkovića, zamenika starešine Saveza Sokola, primite iskreno saučeeće Glavnog odbora društva Knjeginja Zorka sa pododborima.

Predsednica, Mica Jovanović.

Beograd. — Povodom smrti velikog slovenskog i sokolskog radnika brata Paunkovića, Češkoslovačko-jugoslovenska liga izražava svoje iskreno i duboko saučeeće.

Centralni odbor

Jugoslovensko-češkoslovačke lige.

Zlatar. — Za mnogo zaslužnim potstarešinom i odličnim Sokolom žali Zlatarsko Sokolsko društvo.

Starešina, dr. Mor.

Tresibaba. — Jako ožaljujemo smrt brata Paunkovića.

Društvo Tresibaba.

Beograd. — Glavna uprava udruženja nosilaca Albanske spomenice, ratnika sa solunskog fronta, pridružuje se Vašoj velikoj žalosti povodom smrti našeg velikog nacionalnog borca i duhovnog vođe jugoslovenskih Sokola poč. Đure Paunkovića.

Predsednik Udruženja Živko Joksimović

Hvar. — Prigodom teškog gubitka velikog brata naše najdublje saučeeće.

Sokol Hvar.

Kruševac. — Žalim za bratom Paunkovićem.

Gvozdenović.

Obrovac. — Sokolsko društvo Obrovac pridružuje se bolu jugoslovenskog Sokolstva povodom smrti brata Paunkovića.

Uprava.

Smed. Palanka. — Sokoli Palanke saučestvuju u velikoj žalosti za bratom Đurom Paunkovićem.

Starešina Dr. Vasić.